

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖR

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 11 NOVEMBER 1917.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

BRITA von HORN.

Författarinnan till det historiska skådespelet "Kring drottningen", som i dagarna haft sin premiär å Svenska teatern. — E. Holmén foto.

Brita von Horn, "Kring drottningens" författarinna.

I EN DIKTARES HEM FINNAS MÅNGA boningar. Där håller inte bara han eller hon själf till, utan också i osynlig måtto de gestalter, som diktarens fantasi kallat till lif eller väckt upp ur hundraårig sömn. Hemma hos fröken Brita von Horn skulle man alltså, om man hade gåfvan af en skärpt syn, som såge bortom verkligheten, för tillfället finna sådana storheter som Elisabeth af England, den unge hertigen af Essex och andra framstående medlemmar af engelska hofvet i midten på 1500-talet. Tack vare den vördnad, som engelsmännen förstå att ingjuta äfven hos främlingar för den elisabethanska perioden väntar man sig nästan att ur drottningens och hofvets mun skulle utgå idel blankvers, men de tala dock prosa i "Kring drottningen", fröken von Horns historiska skådespel, som i dagarna kommer upp på Svenska teatern med fru Pauline Brunius i hufvudrollen som drottning Elisabeth och för öfrigt Svennberg, Gösta Ekman, Tora Teje, Bryde i de viktigaste uppgifterna.

Fröken von Horn räknar upp skådespelarna på fingrarna, långa smala fingrar, som se ut att vara skapade till de adliga damernas tidsfördrif fordomdags: söm i båge. Och så har deras ägarinna redan begått två dramatiska arbeten, det första Lucrezia Borgia — — —

— För all del tala inte om Lucrezia Borgia, säger författarinnan hastigt, då jag uttrycker en önskan att få läsa detta drama. — Det var en ungdomssynd, men den kommer lyckligtvis ingen människa ihåg nu. Det är en fem år sen den kom ut, men den är skriven mycket tidigare. Om ni nödvändigt vill se boken, så kanske jag har den — —

Nej, den fanns inte. En undersökning af de välförsedda bokhyllorna i arbetsrummet, — ett rum med utsikt öfver Ladugårdsgårde och ett stort tilltaget stycke himmel — ger vid handen, att "ungdomssynden" Lucrezia Borgia upphört att existera inom fröken von Horns tillvarelsesfär. Förmodligen knyckt af någon beundrare till hennes författarskap. Men vi skulle alltså tala om "Kring drottningen".

— Det är drottning Elisabeth vid femtio år, som jag sökt skildra, säger fröken von Horn, en maktlysten kvinna, medveten om sin kunglighets höghet. Hon tål ingen förnärmelse af sin makt, det är en dödlig förolämpning. Episoden med hertigen af Essex, den unge

Till Algot Ruhes femtioårsdag.

FÖRFATTAREN ALGOT RUHE FVYLDE den 3 sislidne november 50 år.

När man blickar tillbaka på Algot Ruhes bana, avspeglar den i sammandrag och i brytningen af en egenartad personlighet de sista tjugo årens litterära historia. Algot Ruhe har alltid varit modern. Vidtberest, mottaglig, mångsidigt intresserad är han en litterär kosmopolit. Det är icke lätt att upptäcka det specifikt skånska draget i denna födda skånings karaktär. Men man märker strax att han är ett litterärt storstadsbarn. Man kan skönja att han fick sin bestämmande uppfostran i 1880- och 90-talens intellektuella Köpenhamn och att han vidare utbildade sin ungdoms skeptiska och världsvisa syn efter franska mästare. Till hela sitt lynne är han en storstadsmänniska: liflig, vaken, stimulerad ur det aktuella, flitig. Han är en humanist och en litteratör af en typ man eljes knappt möter i vårt lilla land, men kan träffa i världsstäderna. Det bör därvid anmärkas att Algot Ruhe visat en intressenas mångfald och en andlig spänstighet, som öfverallt bör vara ovanlig.

Algot Ruhe debuterade med den satiriska skizssamlingen Bakom fasaden (1901) i modern fransk och wiensk stil. Han mottogs som en elegant ung penna, och man konstaterade att den högre bourgeoisien i östermalmsvåningen kunde vara så mondän i sina vanor som någon annan storstads, dock kanske med en egen touche af svensk uppkomlingsaktighet. Ruhe fortsatte sina sedestudier i den erotiska romanen Cyril och Irmelin och Svaga Herrar, som gaf en tidsbild från Grand Hotels då nyöppnade bar. De samlingar skizzer och komedier han under titeln Menlösa barn och Hvirflar senare utgaf visar den mångsidiga facetteringen af hans lynne och stilkonst: här fanns den rent komiska persifflerande novellen, den hvassa sensationsdramen i den parisiska teatern Grand-Guignols art, små historier af ro-

mantisk stämning eller symbolik, och sluttigen den sociala lifsbilden, som blottade fattigdomens elände.

Algot Ruhe hade med åren gripits af sin samtids sociala nit. Han blef socialdemokrat, höll upplysande eller agitatoriska föredrag i Folkets hus och rundtomkring i landet. I en skrift Det ljusa budskapet framställde han sina sociala och etiska framtidsideal. Omsider utgaf han (1914) samhällsromanen De två nationerna, som betecknar afslutningen af denna period. Utan att afsvärja sina demokratiska sympatier gaf han här uttryck åt erfarenheten om den djupa skillnaden mellan klasserna och åt de besvikelser, som möter den som drifven af ideella motiv stiger in bland massan att delge den sitt vetande och sina drömmar. I sin psykologiska kritik af arbetarrörelsen innehöll romanen analoga moment med Ossiannilssons Barbarskogen.

Det tredje skedet i Ruhes verksamhet hitills karaktäriseras af öfvervägande filosofiska intressen. Under pröfningen af samti-

dens sociala och religiösa spörsmål hade han trängt vidare framåt till filosofien i ett behof att finna en fast bas för världsåskådningen. Europa hade börjat tröttna på den skeptiska och ironiska allthyd, som under 1900-talets första år varit det högsta model under Anatole France's mäktiga inflytande. Bergsons filosofi om den fria viljan steg upp som en ny löftesbådande stjärna öfver Europas intellektuella horisont. Algot Ruhe blef en af de första i Sverige som fördjupade sig i denna filosofi. Under åren 1910-1913 utför han den betydelsefulla kulturgärningen att öfverflytta Bergsons verk till svenska och framställde grunddragen därefter af hans filosofi i en bok öfver den franske tänkaren. Han har sedermera fortsatt denna sida af sin verksamhet med tolkningar af andra aktuella filosofer i antiintellektualistisk riktning: amerikanen William James, dansken Ludvig Feilberg och nu senast den tyske Rathenau.

Algot Ruhe har sålunda med åren förvärfvat sig en högst mångskiftande intellektuell reperfoar. Den ena intressesfären har hos honom icke undanskjutit den andra. Nyss har han återvänt till sedekomedien med det på Intima teatern uppförda skådespelet Adlig ungdom. Hans tidigare dramatiska skizzer med sin hvassa observation och sina plötsliga moment af komisk festlitas visa redan att han har förutsättningar att utveckla denna genre.

Som en människolifvets leende men stundom också varmt intresserade iakttagare, som talangfull journalist och som debattör, som en böckernas älskare och en pietetsfull förmedlare af samtidens filosofiska tankar har Algot Ruhe kommit att intaga en särskild plats i vårt intellektuella lif. Då han utom öfriga förtjänster äfven har den att vara sina vänners vän, ha många uppriktiga välgångsönsknningar för kommande år strömmat honom till mötes på hans 50-årsdag.

JOHN LANDQUIST.

man, som hon älskade vid denna period af sitt lif och som hon lät döda, förekommer i dramat. — Vill ni inte säga, att jag är förfärligt glad att det kommer upp, och att det blir speladt på Svenska teatern, jag är alldeles förljust, helt enkelt. Det är väl inte heller farligt att säga, att jag tycker fru Brunius blir utmärkt som Elisabeth, och att rollbesättningen i öfrigt är den bästa jag kan tänka mig. Uppsättningen har blifvit gjord med omsorg, vackra dräkter från Sidenhuset kommer Elisabeth att skruda sig i. En jakt-dräkt, en maskeradkostym och så något slags negligé. Ja, jag är mycket nöjd, men också litet grand afundsjuk, när jag ser dem spela.

— Afundsjuk?

— Ja, ser ni, teatern har varit min passion ända sen jag var barn, jag drömde alltid förr om att få gå till scenen. Och jag skulle nog varit där nu, om jag inte varit för klen. Men jag hade nog aldrig orkat med det. Och så får jag skriva teater i stället för andra.

Fröken Brita von Horn småler och det ser ut som om hon skulle bära sitt öde med jämnmot. Det kanske är lugnare att skriva teater än att spela den. Men hvem vet... En kvinnlig dramaturg är i våra dagar i alla fall en sällspord företeelse. Annat var det på 80-talet. Då skulle alla våra författarin-

nor skriva för scenen — och de gjorde så med framgång. Men nu är det icke längre någon litterär modesak, tvärtom, att vara svensk dramatisk författare är om inte direkt straffbart så dock ganska anstötligt. De som våga försöket ha gifvit sig in i leken, därför att de helt enkelt inte kunde låta bli. Den unga damen som skrivit "Kring drottningen" hör till dem, som inte förmådde hålla tankar

Min visa till dig.

MIN VISA TILL DIG BAR EJ HATTA MED bjällror,

hon har inte på sig det ringaste smycke och rör sig så ljudlöst, som ville hon inte bli märkt. Hon har knappt några kläder på kroppen och knappt någon kropp ens.

Se själf! Hon är nästan det lättaste lätta: en tanke, som skyntar förbi och blir borta. Och lefver hon också af hela mitt väsen och allting i världen, så är hon dock bara ett slocknande skimmer, en glimt af den eld, som

du fändt i mitt hjärta.

FRIDA LANDSORT.

och intresse borta från teatern. Fick hon inte själf ge lif åt scenens gestalter, så skulle hon åtminstone se sina egna skapelser röra sig och tala från en teaterscen.

Hela tiden medan Brita von Horn talat om sitt stycke och sina planer, fast det är icke mycket hon säger, har jag haft som en vision af henne själf som Kameliadamen. Det är kanske alldeles falskt, alldeles stick i stäf med den typ af roller som hon en gång drömt om att göra till sina, men det ligger något i det bleka, intensiva ansiktet och i handrörelserna, som kommer bilden af Marguerite Gautier att skynta fram bakom den moderna energiska damen med sin hos 1917-års människor vanliga blandning af älskvärd världsvana och affärsmässighet. Intrycket, ytterst subjektivt, är kanske, ja förmodligen falskt, men det står där. På helt andra områden kommer författarinnan till "Kring drottningen" att göra sig ett namn, kanske lägger hon i dessa dagar grundstenen till en kommande berömmelse, kanske ha vi inom kort ett nytt litterärt namn i vår svenska dramatiska litteratur. Intet är ovissare än utgången af ett teaterstycke dagen före premiären. Man kan endast önska, att det blir en framgång.

ETH. K.

Prenumerationspris:

Vanliga upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 7.50	Helt år	Kr. 9.50
Halft år	» 3.90	Halft år	» 5.—
Kvartal	» 2.50	Kvartal	» 2.50
Månad	» 1.—	Månad	» 1.25

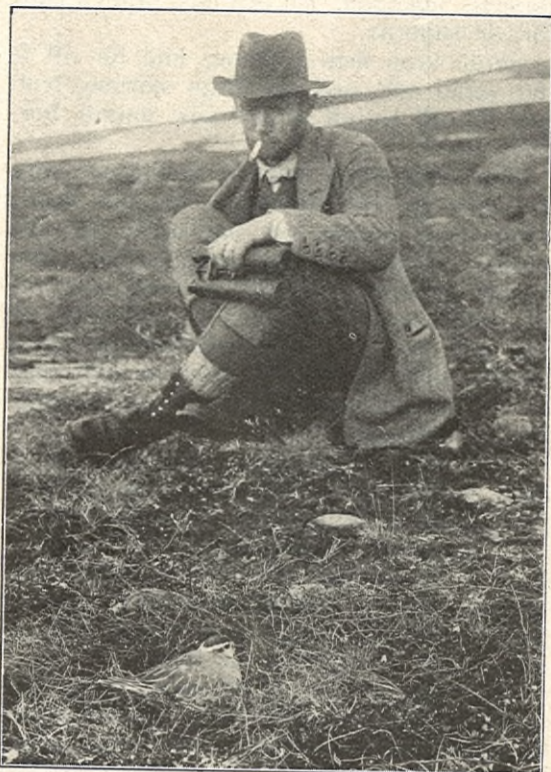
Iduns byrå och expedition, Mästernsallsg. 45.

Stockholm.		Mästernsallsg. 45.	
Redaktionen:	Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen:	Riks 16 46. Allm. 61 47.
	Kl. 10—4.		Kl. 9—5
Red. Högman:	Riks 86 67. Allm. 4 02.	Annonskont.:	Riks 16 46 Allm. 61 47.
	Kl. 11—1.		Kl. 9—5
Verkst. direktören	kl. 11—1.	Riks 86 59.	Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
30 öre efter text.		35 öre efter text	40 öre
35 öre & textside.		& textside, 20% förh.	
20% förhöjning för särskildt begärd plats.		för särsk. begärd plats.	

Spalten om

Bengt Berg och hans vän fjällpiparen på fjället.

Bengt Bergs senaste bok.

INGEN I SVERIGES LAND BESITTER VAL EN sådan äkta kärlek till djuren och ett så lefvande intresse för dessa de stumma själarnas egendomliga värld som Bengt Berg. Eller kanske rättare: ingen kan skildra denna djurvärld som han. Till sina många ur hjärtat och den intima upplevelsen sprungna djurkaraktäristiker har han nu i höst fogat ännu en, som han kallar *Min vän fjällpiparen*. Denne fjällpipare är en liten sällsam fågel, som bor i ett fjäll vid namn Didjosjåkko högt, högt uppe i Lappland, och hvars lefnadsförhållanden han på det noggrannaste utforskat under en tids vistelse däruppe. Berättelsen om hur han upptäcker fågeln, iakttar hans ömma list för att draga den stora besynnerliga människoskepnaden bort från boet med de dyrbara äggen — den lille fjällpiparen uppför nämligen en hel komedi för den främmande inkräktaren genom att spela både halt och vingbruten och sålunda afleda hans uppmärksamhet — och slutligen hur han får fågeln så tam att denne rufvar sina ägg, liggande i författarens hand, allt detta är återgifvet med en innerlighet och förmåga af djurpsykologi, som fånglar läsaren från början till slut. Ty de många till synes små och enkla detaljer, hvarmed skildringen är genomförd bli aldrig obetydliga, de växa genom författarens filosofiska åskådning, hans förståelse och sympati för det lilla djurets väsensegendomligheter. Han lär oss hur tusen fina trådar binda människosjälen vid djursjälen, hur vi i grund och botten äga något gemensamt af känslor och begrepp, emedan en och samma världssjäl vibrerar i oss alla. Den eleganta voly-

men, som utgått från P. A. Norstedt & Söner, är prydd med ett stort antal förträffliga illustrationer, återgifvande de olika stadierna af denna rörande fågelbekantskap och hvaraf ett par prof meddelas här. — Det har varit oss en verktyckelse att läsa Bengt Bergs intagande bok, det är oss en glädje att anbefalla den.

Axel Lundegårds Människoskildringar ur historien.

Som ett sannskyldigt praktverk föreligger nu från Bröderna Lagerströms officin Axel Lundegårds *Människoskildringar ur historien*, en bibliofilupplaga i tio band, alltigenom utförd med en förnäm typografisk smak, som icke är alldeles vanlig i vårt flitigt bokalstrande land. Men verket förtjänar också denna omsorg från förläggarens side. Sammanförda som nu utgöra dessa skildringar på historiens grund en värdefull insats i vår episka litteratur. Låt vara att Axel Lundegårds historiska diktning icke äger den geniets intuitiva kraft, som kan gripa ett svunnet tidsskedes människor och miljö och ställa dem framför oss så lefvande, att vi förnimma deras tillvaro som en ovedersägligen äkta spegling af det förflutna. Men hvad som kännetecknar dessa människoskildringar är en exakt kunskap, en ofvunget gestaltande fantasi, skicklig komposition och ett plastiskt språk. Unionsstrilogiens tre drottningar Margareta, Filippa och Cilla ha i Axel Lundegård vunnit en krönikör, hvilken skickligt sammanfogat den sträfva häfdens text med skaldeinbillningens mera frigjorda synner, de fyra banden om Struensee ha ett pregnant dramafiskt lif, som oafbrutet fånglar infresset, hvar till kommer en skicklig historisk porträtteringskonst. Boken om Heines väninna, Mouche, är en fin pastell och bjuder på denna ömhet i teckningen, som är ett karaktärsdrag hos Lundegårds talang, då det gäller att skildra poetiska och känslofulla kvinnogestalter. — Cykelns konstnärliga utsmyckning har, som vi tidigare påpekat, utförts af Arthur Sjögrens stilsäkra stift, och med verkets sista del, Stormfågeln, följer ett utmärkt porträtt af författaren, till hvilket Carl Larsson är upphofsmannen. E. H.—N.

Böcker för hushållet.

Matlagning i dyrtid af Olga Ahl. Ahlén & Akerlunds förlag. Olga Ahl är kanske för de flesta af Iduns läsare ett främmande namn, men om vi afslöja att "Smålandsfrun", som skrifvit åt-

böckerna.

"Sedan steg han tryggt in i handen och lade sig fillrättan".

skilliga "kapitel för husmödrar" i Iduns spalter är identisk med denna dam, skall *Matlagning i dyrtid* nog få köpare. Den ledande tanken i boken är som sig bör sparsamhet på livsmedel, men dess författarinna har lyckats en att glömma denna sträfva princip. Alla husmödrar ha gjort den erfarenheten, att den före dyrtiden på många håll föraktade soppan kräver sin plats på hvardagsmat-sedeln, och därför bör det vara dem välkommet att i Olga Ahls vägledning finna många praktiska och lätt tillagade soppor. Ett annat viktigt kapitel är utdrygning af köttet och äfven här lämnar fru Ahl ett värdefullt stöd. Författarinnan betonar uttryckligen, att hon icke gör anspråk på att medela någon fullständig vägledning i hushåll. Hvad hon ger är i alla händelser väl valdt och anpassadt efter de förhållanden vi nu lefva i. Några nyttiga vinkar om kokläda, eldning och diverse hushållsrön öka den lilla bokens värde.

Husmödrarnas surrogatbok af Ida Tegnér-Högstedt. Svenska Andelsförlaget. Stockholm. Bristen på vanliga, förut nödvändiga ansedda födoämnen och njutningsmedel har tvingat oss att tillgripa en massa olika surrogat af mer eller mindre tvifvelaktigt värde. Det är icke oviktigt hvilka surrogat man använder och fru Tegnér-Högstedt har sedan flera månader sysslat med att utprova åtskilliga ersättnings- och utdrygningsmedel. Man kan således förtroendefullt följa hennes erfarna ledning, då det gäller att själf bereda sitt kaffe eller té, att insamla vilda växter till grönsaker, att bereda sockersurrogat och mera dylikt. Folkhushållningskommisionens kvinnoråd har för länge sedan uppmanat fru Högstedt att offentliggöra artiklar i dyrtidshushållning och äfven i Idun har hennes penna medverkat. Den lilla boken om surrogat innehåller icke bara råd hur man skall skörda kaffe och té själf, utan många andra värdefulla uppgifter såsom stekning utan smör — värdefullt i fettbristens dagar — enkla, billiga rengöringsmedel och mycket annat.

Fjällpiparen drar resolut i masken.

Pröfva Tuppens Zephyr
och Ni köper ingen annan.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Diamanter

Praktikatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

Stundens glädje. Af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

"MOR, FÅR VI INTE TANDA?"

Ett litet ofåligt flickhufvud plumsade ned i fru Annas knä och hon tog det smeksamt mellan sina kallå händer. För ett år sedan skulle hon ha ruskat det och sagt något munter, nu kom det sakta:

"Vi har så litet fotogen kvar. Gå in till farmor, Gerda, hon har brasa."

"Vill inte. Farmor suckar jämt. Jag är arg på hela världen, mor!"

"Är du det, min unge." Fru Anna log matt. "Jag vet just inte, om du har skäl till det."

Gerda klättrade upp i moderns knä och lade armarna om hennes hals. De stora kloka barnaögonen sökte trotsigt blänka igenom skymningen, fända af outvecklade, jäsende oroliga tankar. Ända till dess kriget safte sorgsigill på lifsglädjen för dem, som bara hade en moderat ämbetslön och nedärfd heder att lefva på, hade hon — enda barnet — varit en liten lycklig och bortskämd flicka, och hennes tioåriga sinne revolterade mot förändringen.

"Mor, får jag en smörgås! Men det skall vara smör på den."

"Gerda, är du stygg? Du vet, vi har inget smör. Vill du ha —" fru Anna letade frött efter något det knappa matförrådet kunde undvara — "en rågbulle?"

"Med sylt emellan?"

"Nej, Gerda, det har vi ingen. Hvarför är du så underlig, barn?"

"Jag vill ha. — Jag vill inte vara fattig. Jag vill inte — vill inte — att kamraterna ska skryta öfver, hur stiltigt dom har det — det är så ofäckt."

"Det är väl inte alla, Gerda."

"De flesta är det. Deras pappor spekulerar, eller också har dom en farbror eller morbror eller någe, som förtjänat glupskt. Vi är bara vi, som aldrig har råd. Usch!"

Nu stod Gerda smal och tunn nere på golfvet. Hon knöt händerna och stampade med fötterna. Det bleka ansiktet skönjdes ofydligt i den fort tilltagande skymningen, men modern visste, att det var hetsigt och uppördt, att gråten skälde kring hennes barnmun, och att Gerdas hjärta slog en våldsam takt till småsint afundsamma tankar.

Hvad förmådde hon? Kufva? Dämpa? Lägga sordin på? Det gjorde farmor mer än tillräckligt med sitt besfändiga: "Du och jag får vara glada och tacksamma, att vi har tak öfver hufvudet. Vi kan ingenting uträdda, vi. Bara be Gud, att han gör oss tåliga."

Men farmor var visst inte tålig annat än i orden till Gerda. Svärdottern fick höra, att världen var alldeles upp- och nedvänd. Det skulle en stackare utstå, hette det, att inte få hvarken kaffe eller socker, och nog kunde försynen varit så nådig att hålla henne med den smula bröd hon åt, och likaså tyckte hon, att vår Herre, som hon trots all fromhet mycket ofta höll räfst med — kunde låtit henne få ha litet lyse i behåll på gamla dagar. Hon visste då, att hon aldrig slösat med något.

Det sista var en liten svärmoderlig snärt, som Anna kände svedan af i sin värkande, ömmande varelse, där hvarje nerv var spänd i kamp för dagens, nej, dygnets tusen svårigheter. De hade kommit till den lilla främmande staden för fem år sedan och flyttat in i ett idylliskt trähus med gamla möbler och nya förhoppningar. En postexpeditör med liten familj hade det visst inte dåligt. Nu skulle skulderna, som hängt efter så länge, betalas, och en vacker dag — fastän inte en af de första — satt Edgar Kromnow

som postmästare. Hemmet strålade gästfritt, gladt. Taffeln från Edgars barndomshem fick utföra en konsertflygels ansvarsfulla reper-toar under fru Annas mjuka, lätta händer. Där sjöngs både Gluntar och Lindbladar, så att taket kunde lyfta sig. Där dansades och lektes, och i denna soliga, fröjduppvärmda atmosfär växte lilla Gerda upp, brådmogen och barnslig på samma gång, full af käcka infall, lustig eller djupsinnig, alltid famnad af två lyckliga människors starka kärlek.

Det var litet pröfvande, när Edgars gamla, sjukliga mor måste tagas i husef, men det gick, om också med en del försiktiga kryssningar. En värre pröfning var Edgars långa sjukdom, men också den hade en öfvergång. Och man lefde upp igen. Men kriget kom och det gick icke — det trängde sig tvärtom brutalt allt längre in i hemmet som en våldsvärkare, hvars hemfridsbrott ingen lag bestraffade.

I det längsta brottades Anna och höll hufvudet högt. Edgar föll fortare undan, och nu märktes det med ens, att han i mycket hade sin mors på en gång apatiska och knotande lifsåskådning. Han skulle innerligt gärna velat hjälpa sin hustru med de stundliga bördorna, men när han ingenting förmådde — inte kunde få någon extra förtjänst — blef han slö och likgiltig och sade: "Det går åt skogen med allihop — det är ingenting att göra åt det". Men samtidigt grep han begärligt efter karottens största köttstycke eller drog lampan till sig för att se läsa kvällstidningen, följa världshändelserna.

Afbröt Gerda eller hustrun honom då, blef svaret kort. Anna förstod hvarför. Tidningen skänkte hans bekymrade sinne ett slags nirvana.

Ett par minuter hade det varit alldeles tyst i det gammaldags lädliknande rummet, där oktoberskymningen gjorde sig till inkräktare och bredde ut sitt skuggsläp öfver golfvet, sträckte sina polyparmer om möbler och människor, grå, trist, en begrafningsgäst därutifrån Naturens stora likbegängelse.

Ett barns obehärskade gråt skar genom tystnaden.

"Lilla älskade Gerda, kom till mor igen," bad Anna och drog flickan till sig. "Det var längesedan jag talade om någon saga för dig." Hon vaggade det snyftande barnet på sina armar. "Minns du den om drottning Vildros?"

"Hon, som blef nypon, ja då. Och som ingen ville ha, för dom tyckte, det var så farligt."

"Ja," medgaf Anna sakta. Och ånyo var materien där och hånlog emot henne. Sju kronor kilot hade de begärt för nypon i speceriäffären i går. Hvert tankarna vände sig, var lifsuppehållet där förut, pockande eller hotande, aldrig mötte det i godo mera.

"Mor, ska vi inte ha främmande nånsin mera?"

"Jo då, bara kriget är slut, blir det nog som förr."

"Det blir ju aldrig slut."

"Säg mig, lilla Gerda, talar ni om kriget i skolan?"

"Nej, dom behöfver det inte. Dom är inte som vi. Om jag vore stor, skulle jag spekulerera och bli rik i ett nafs."

"Hvad skulle du då slå dig på?"

Anna frågade för att förströ barnet, icke af intresse. Hon sade sig vemodigt, att det var den nya Tusen och en natt hon lyssnade till. En stackars sjuk furste, som inte kunde sofva, var tiden, och medan febern rasade i dess blod, berättade människorna underliga,

färgglödande, guld klingande sagor vid tidsfurstens sjukbädd. Till och med barnen hade lärt de sagorna.

Gerda kröp ihop i hennes knä för att få det varmt och med sin ifriga stämma, hvilken fått ett sprödt och nervöst tonfall, började hon:

"Jag skulle köpa upp allt möjligt och sälja det igen för det tredubbla, det gör Astrid Anderssons pappa, och jag skulle ha pengarna i säckar, som jag kunde gräfva i som i sand, ta handen full, när jag hade lust, och så skulle jag ha så mycket diamanter, att jag lyste lång väg, och elektriskt ljus skulle jag ha, och brasor i hundra rum och smör — väldigt med smör. — Mor, jag är hungrig! Får jag rågbullen?"

"Visst får du det, lilla hjärtevän. Det är bäst, vi går ut i köket, medan vi ser litet. Och så har vi i ordning till far kommer hem."

"Å mor, kan vi inte ha det litet festligt i kväll — bara i kväll mor! Tända ljusen i taklampan, säg du. Och ha blommor på bordet. Det finns astrar kvar på rabatten. Och så någe godt. Nå g e har du, mor."

Anna såg på sin skälfvande, bleka lilla flicka. Hon bad som för lifvet. Modern kände, att den bönen fick hon icke svika, icke i dag. I morgon — nästa gång måste hon det kanske, men att döda en tillitsfull barnabon är bittrare och tyngre än att känna tillvarons gisselskjorta sarga sig dagar och nätter. Raskt svarade hon:

"Ja, vi ska ha fest — öfverraska farmor och far."

Ett jubel — en lärkdrill i blå rymd — dallrade genom rummet och ut i mörkret flög lilla Gerda för att plocka frostbrända astrar. Hon plockade och sjöng, tyckte, att hon fått famnen full, när hon samlat åtta, nio stycken, ordnade dem i husets kristallvas och satte den på en ren duk.

Hon klappade i händerna.

"Så festligt! Så festligt!"

Anna gick upp i sin lillas flickas glädje. De sjöngo begge en gammal lustig visa, och när ljuslagorna blinkade från hänglampans ytterkrans, snurrade de plötsligt rundt. Det var Gerda, som svängde om med mor.

"Hvad står på?" Farmor stapplade med tillhjälp af käppen öfver tröskeln. "Hvad i all världen — har ni tändt ljus — och så mycket mat! Tre assietter kallskuret. Ska ni ha främmande?"

"Jaha," skrattade Gerda ystert, vi har bjudit fru Lustiglej och fröknarna Tralalla och herrarna Hejsan!"

"Hysch! Hvad du går på. Har du hört, om vi skulle få mera ved, Anna?"

"Nej, det skulle Edgar ta reda på."

"Blef det afgjordt med potatisen då?"

"Nej, inte förrän i morgon."

"Jaså — ja, hå hå ja, ja! Värst är det för den, som är gammal. Om Gud ville vara så nådig att ta en. Hå, hå, ja, ja! Har du köpt Karlsbadervattnet, Anna?"

"Ja, farmor."

Gerdas heta, glada lilla ansikte öfverdrogs af en mörk skugga, och den lilla skuggan blef till en smärtsam kramande hand om Annas hjärta, men det tjänade till intet, att hon bad den gamla ha förbarmande med barnets såpbubbleglädje, då skulle nog farmor erinrat henne om, att såpan kostade 3:50 kilot.

Hon smekte Gerdas sänkta hufvud och hviskade:

"Ska du kläda ut dig till far kommer?"

Anyo blixtrade den lättända glädjen fram hos Gerda, men den slocknade strax: "Nej,

"Postmästarn."

AF GUSTAF ULLMAN.

PLATSEN fick hon efter far och var med den förtrogen, född och fostrad själf på Håviks poststation; — när så "mäster" gick, hon pröfvad stod och mogen, van vid skick och lag och rapp expedition.

Märta Bohm var reslig nog och höll sig rak och smidig, bar ett blekt men vackert hufvud högt och käckt; och det sagts, att hennes håg var karsk och stridig, att det blandats kaparblod i hennes släkt.

Därmed vare hur som helst, men både mör och svenner höllo Märta kär och värd att lita på. Vida, vida kring hon ägde goda vänner, bland de största kaxar och de minsta små.

Huru många bud om glädje och om smärta hennes flinka hand än nödgats dela ut, alltid var hon samma, trofast ömma Märta; hennes fålamod fick aldrig taga slut.

Men, engång till henne själf det kom ett bref med posten, — och det var som skymdes solens klara sken, lifvets rosengård låg härjad kal af blåsten, som med dödens köld ur fjärran djupen hven.

Likväl var det intet dödsbud, — några rader bara till farväl från den, hon skänkt sitt hjärtas fro. Där behöfdes hvarken fråga eller svara. — Märta teg och gömde sorg i ensligt bo.

Men när stormen rasar ifrån hafvet, öfver sunden,
in mot Håviks strand, hon stirrar stundom tyst
öfver låga husen, ängarna och lunden,
där sin egen älskling — hon till afsked kysst.

det är inte värdt. Far är kanske trött och så — du vet nog, mor."

Anna vände sig hastigt bort. Tårarna hade en sekund bränt hennes hals och ögon. Hon måste dölja dem. Så sade hon modigt:

"Försök du, Gerda lilla! Du kan göra dig till en liten näpen uppasserska, och fråga, om det inte får lof att vara en cigarr. Jag har en."

"Du är bussig, mor!"

Gerda fick fart öfver sig. Och när far stod i tamburen, var hon färdig. Anna också. Hon måste förbereda. Att det behöfdes, märkte hon strax. Edgar såg nedtyngd och förbi ut.

"Godkväll, vännen min! Du, vi får vara glada i kväll för lilla Gerdas skull. Hon har klädt ut sig."

"Hvad skall det ljäna till?"

"Hon måste ha litet glädje. Hjälp mig, Edgar!"

"Jag är så trött. Jag orkar inte spela komedi."

"Det är inte komedi, Edgar! Det är ett ensamt litet barns sinne, som behöfver värme och ljus. Det är vårt barn, Edgar, som vi skänkt lifvet, vårt barn, som brister sönder invärtes, om vi inte är varsamma med de bördor vi lägga på. Ett barn kan inte bära gnagande bekymmer, förr då en stor sorg."

"Bära och bära. Det får väl alla lära sig."

"Edgar, stå inte här längre. Gerda har glädt sig så. Försök, käraste att inte se så dystert ut — en timme bara."

Hennes ansikte och röst hade samma försviflade ångest, och ändå ropade hon sekunden efter muntert inåt rummet:

"Är det här restaurang "Soppa på en spik?" Finns det någon fröken? Vi ville ha supé."

Gerda strålade uppasserskepikant och niggande. Hon var inne i rollen. Hon rodnade af förtjusning, när far begärde in ostron och låtsade, att de voro skämda. Hon skrattade

hejdlöst åt mor, som nödvändigt ville ha jordgubbar med grädde, och hon narrade till och med farmor att kalla henne "lilla fröken".

En timme — och så var den leken slut. Gerda klädde af sig, och mor läste bönen med henne.

Hon låg så varm och glad i sin bädd, och det sista Anna hörde henne säga var: "Hvad jag har haft förfärligt roligt i kväll!"

Med de orden ljufligt ekande inom sig, gick Anna tillbaka till mannen och svärmodern och strumpstopningen. Hon satte sig tyst tillrätta midt emot farmor, som lade patience.

Edgar läste tidningen. Den dagliga tyngden af hopade bekymmer fyllde luften. Det första, som yttrades, skulle alldeles säkert beröra någon af de otaliga svårigheterna. Läste Edgar upp något ur tidningen, gällde det en restriktion, ett dyrtidstillägg, en krigshändelse.

Sade farmor ett eller annat, fogade också det sig till tidens ondska. Men Anna log i kväll öfver strumpornas gapande hål. Hon tänkte på lilla Gerdas sista ord, och de gäfvu henne mod. Grå, motig skulle dagen bli i morgon som i dag, men Gerda skulle kanske säga: "Minns du, mor, när far inte kunde äta ostronen?" Och så klingade ett sorglöst, ljusst skraft som en solglimt i mörkret. För en sådan solglimt finge Anna sträfvu. Det var vid dess korta glans hon skulle se vägen framåt.

Edgar lät tidningen sjunka. Han strök sig öfver pannan. "Hvad Gerda var glad," sade han, "jag har inte sett henne så yr på länge."

"Nej, men du kan tro, det gjorde godt."

"Är det inte i alla fall att föra henne bakom ljuset," gnällde farmor. "När man har det så smått som vi, är det i mitt tycke obefänsamt att slösa som i kväll, men jag begriper gu'nås så litet."

Ingen svarade. Orden fingo förtona eller rättare som torra smulor falla sönder.

Då reste farmor sig.

"Nu säger jag godnatt, för jag tänker vi får spara på lyset ännu mera efter allt, som bränts i afton. Godnatt, kära barn."

"Godnatt, mamma lilla," sade Edgar med sin slitna stämma.

"Godnatt, farmor," ljöd Annas klarare och starkare. De hade begge rest sig och stodo kvar äfven sedan den gamla stultat bort.

"Kan jag släcka," frågade Edgar.

"Ja, gör det. Det är ett härligt mänsken. Tack skall du ha för i kväll!"

"Tackar du mig?"

"Ja." Anna smög sig intill honom med hufvudet mot hans skuldra. "Jag vet ju, att du har lika svårt som farmor att se bort från bekymren, och att du gjorde det för Gerdas och min skull visar, att det ändå finns något större kvar i världen än frågan om mat och ved och ljus. Edgar, du! Det är synd att låta kärleken och glädjen svälta ihjäl. Visst är den sistnämnda bara en chimär — skenet från en för alltid nedgången sol, men man kan inte lefva utan det skenet — kan inte — då murknar själen."

Han lade sin arm om henne med innerlig och öm rörelse, men svarade ingenting. Hans tankar, de i Grottekvarnen söndergnagda, arbetade trögt med möjligheterna för löneförhöjning och från denna eventualitet gingo de till dagens lösen: spekulation.

"Vet du, att Järnström förtjänade 30,000 på den där vagnslasten skrot," sade han plötsligt.

"Gjorde han."

Hon följde icke riktigt med. Om igen hörde hon ekot af Gerdas jublande, kvittrande stämma; den sjöng inom henne och tonerna voro som smekande, fröstande händer, hvilka lyfte hjärtat i hennes bröst, lyfte det högt öfver krälände, trälände stoff.

Porträtt till dagskrönikan.

Solveig Stjerne, förf:s dotter.

Oscar Stjerne.

Fru Magnhild Stjerne med sina tvilling söner.

"EVIG UNGDOM ETT HEM SKALL
smyska,
evig ungdom och evig hälsa.
Hemmets lycka är landets lycka,
Hemmets hälsa är landets hälsa,
hemmet, hemmet skall folket frälsa
genom ödesstormarnas brus!
Öfver vårt ödes väg i världen
under de dunkla framtidsåren
ensamt elden på fädernehården
gjuter förhoppningens morgonljus!"

Den röst har lysnat, som sjöng i veka eller kraftiga strofer hemmets lof. Det var Oscar Stjerne, välbekant för Iduns läsare för sina Sånger om hemmet. Ett långt och svårt lidande hemsökte hans sista år och döden kom som en befriare för den sjuke skalden. Ty skald var Oscar Stjerne, värmlandsskald, antingen han som Jong på Hea diklade visor på "varmlandske tongmål" eller i Sol och snö, Visor och vers och andra samlingar sjöng sin hembygds lof. Det var alltid Värmland och längtan till hemmet som satte hans hjärtas och hans lyras strängar i dallring.

Då han i Idun en gång skildrade sitt första författarskap blef det en lofsång på prosa till barn- och ungdomshemmet i skogen och han framställde sig själf där som den lille gossen, som lyssnar och söker lyda den innersta stämman i tingen. Slutorden i denna själfbiografiska bekännelse må här anföras:

"Han finner den sång, som klingar i allt som är, allt mera underbar, och han dyrkar lifvet, äfven när det slår, ty han känner som visshet att allt dock ytterst längtar och sträfvar efter skönhet, samklang och harmoni, efter den stora försoningen. Kanske känner han det så, därför att han ännu djupast i sitt bröst bär det heliga och värmande skimret från fädernehården!"

Närmast sörjande vid skaldebären står hans maka, född Magnhild Grahn, till börden norska och tre barn.

Malmö stads historieskrifvare, stadsarkivarien A. U. Isberg fyllde den 27 oktober 50 år. Det är en gärning både i den andliga kulturens och den praktiska företagsamhetens tjänst som arkivarien Isberg kan blicka ut öfver från de 50 årens middagshöjd. Från sin far kamrer Isberg, som afled

1900, ärfde han det brinnande intresset för gamla tider, men äfven ett betydande, delvis icke bearbetadt forskningsmaterial och rika samlingar berörande Malmö historia. Det är en känd sak att stadsarkivarien Isberg genom sina sedermera utgifna Malmöarbeten dokumenterat sig såsom en framstående kultur- och personhistorisk forskare och i detta hänseende utöfvat en i och för sig själf betydelsefull och för den historisk-vetenskapliga forskningen följdräk verksamhet. Listan på hans vittra och kulturhistoriska arbeten är imponerande och han har äfven medarbetat i en massa tidningar och tidskrifter. Med praktisk blick för de stora möjligheter, som Lomma, grannsamhället till Malmö, gömde, grundade arkivarien Isberg 1905 Lomma villastad, där han nedlagt mycket arbete för dess utveckling som villasamhälle och badort.

Liknelsen om senapskornet som blef ett fräd kunde godt tillämpas på den svenska kyrkans kärleksskänk som under namn af Reformationens jubileumsgåfva kommer den svenska kyrkans sociala verksamhet till godo. Denna insamling har som hvar man vet inbragt 2 miljoner. Förslaget till insamlingen väcktes hösten 1913 af

A. U. Isberg.

pastor Axel Svanberg inför Sociala utskottet af Allmänna Svenska Prästföreningen. Ur detta förslag växte sedan fram den stora insamling öfver allt Sveriges land, hvilkens resultat öfverträffar alla förväntningar.

En ny kvinnlig missionär för Kina har i dessa dagar antagits af Svenska kyrkans missionsstyrelse i fröken Ruth Nathorst. Fröken Nathorst som varit resesekreterare i Svenska kvinnors missionsförening, är dotter till professor A. G. Nathorst och har under några år efter att ha genomgått Anna Sandströms seminarium verkat som lärarinna. Hon har äfven studerat historia och teologi vid universitetet i Uppsala, Greifswald och Marburg och företagit vidsträckt utländska resor. Sedan hösten 1916 har fröken Nathorst tjänstgjort som resesekreterare i Svenska kvinnors missionsförening.

I sitt åttionde år afled den 23 okt. å Sofiahemmet friherrinnan Louise Hamilton efter en lång tids svår sjukdom. Friherrinnan Hamilton var inom vida kretsar väl känd för sitt lifliga kulturella och litterära intresse och sin stora begåfning. Själf har hon från trycket utgivit en biografi öfver Fredrik Borg och en bok om Ellen Key, En lifsbild, af hvilken en af henne själf omarbetad ny upplaga utkom så sent som i somras. Sedan Stockholms arbetareinstitut bildades har hon under många år bidragit med de där anordnade konserterna.

Friherrinnan Hamilton har varit gift två gånger och sörjes nu af barn.

Med anledning af reformationens jubileet har dagspressen i dessa dagar haft mycket att beställa med att utleta Lutherättlingar, som nu lefva i Sverige. Hittills tycks dock ingen lagt märke till att namnet Luther finns i Sverige och bäres af två sysstrar Emilie och Augusta Luther, som enligt släkttraditionen i rakt nedstigande treftonde led härstamma från den store reformatorn. Fröknarna Luthers farfar inflyttade till Sverige från Tyskland och slog sig ned i Stockholm som köpman. Deras far, Nils Wilhelm Luther, gift med Emilie Adlersträhle, dog som stads-

Axel Svanberg.

Ruth Nathorst.

Louise Hamilton.

Emilie Luther.

Eva Rettig.

Som fru i U. S. A.

I.

OM DET KAN INTRESSERA SVENSKA kvinnor att läsa en hel bok om hvad en ung journalist hunnit iakttaga på några månader som "Piga i U. S. A.", kan det möjligen och intressera att höra något från en svenskas mångåriga erfarenhet som maka till en verklig amerikan (familjen ursprungligen skotsk-engelsk inflyttade för tre generationer sedan) och med nästan utslutande amerikanskt umgänge. — — —

Då min utstyrelse var färdig och de rätt unika tennsaker jag lyckats samla i aflägsna Dala- och Norrlandssocknar voro blankpolerade och redo att packas-i starka låror, då afskedet från fränder, vänner och kära platser började på allvar och biljetten för den långa resan till min utvalde makes land låg i skrifbordslådan — då grät jag mig mer än en natt till sömns. Visst hade "han" under vår bekantskap dittills varit idealiskt god; men hvem kunde säga hur han skulle bli som äkta man, fastän amerikanerna i det fallet ha det bästa rykte.

Jag visste, att han hade en framskjuten ställning, hvilket å ena sidan glädde men å den andra skrämde mig, ty hur skulle jag kunna fullgöra mina representationsplikter i ett samhälle, hvars umgängesvanor voro mig obekanta? Mitt blifvande hem hade jag ej sett. Allt där stod färdigt att mottaga sin härskarinna, skref han. Men hur kunde den blifvande härskarinnan veta om hon skulle trifvas där "allt stod färdigt", om hon icke snarare skulle känna sig som fånge där? Jag började ångra att jag sagt "ja". — Detta var ingen vanlig oceanresa. Jag skulle för alltid afsäga mig mitt fosterland och lära mig t ä n k a på ett annat språk. — Hvarför hade jag egentligen gifvit mig in i detta äfventyr? Hvarför icke stanna i den fagra fädernebygden, nöja mig med en fattigare man, som läst samma barnsagor som jag, hvars släkt jag kände, och själf vara med och välja vårt bohag? Ja, hvarför? —

Men jag hade lofvat. Han väntade. Jag måste resa. Och ju närmare det goda skeppet förde mig till honom och hans hem, desto ifrigare och gladare blef jag. Öfver mannen fann jag ingen orsak till besvikelse. Tvärtom fann jag dagligen nya drag, som stärkte mitt förtroende och min tillgifvenhet för honom. — Untrar om han vis-à-vis sin hustru kan säga detsamma! — Men hemmet var icke i min smak.

Inbäddadt bland tall, lönn, kopparbok och blomsterbuskar såg huset nog så förnämligt ut. Men det gjorde på mig ett dystert intryck. Det var mörkbrunt med crème-färgade verandor, balkonger, dörr- och fönsterposter. Brunt i någon som helst nyans har aldrig varit min själs tjustning.

Rummen i första våningen sätte mig inte i glad stämning. Mörkt. Mörkt. Mörkt. I salong och matsal mahogny. I hall och bibliotek mörkaste ek. Väggarna i salongen crème-färgade (nägorlunda ljusa) men i matsal och hall mörka, i biblioteket klädda från golf till tak med mörkröd, grof linneväf. Mörka gobelänger, guldbruna dra-

kassör i Uddevalla 1848. Fröken Emilie Luther, hvilkens porträtt vi här meddela är född den 17 maj 1840 och var under sin krafts dagar en omtyckt och skicklig musikhörsledare. Hon har under många år verkat i Södertälje och tacksamma minnesgoda elever till henne finnes det icke så få af i den lilla staden. Fröken Augusta Luther är född 1844 och bosatt i Uddevalla. Familjen har intet släkregister, men traditionen lefver att den härstammar från Martin Luther.

En kvinnlig guldmärkesskytt kunna vi i dag meddela bilden af, det är öfverstinnan Eva Rettig, liksom fröken Paues, hvilkens porträtt förut stått i Iduns spalter, medlem af Gäfles skarp-skytteförening. Öfverstinnan Rettig uppnådde i precisionsskjutning tre serier om respektive 46, 47 och 46 poäng och i tillämpningsskjutningen tre serier om 9, 10 och 9 träffar, hvilket betyder i ett par fall högre resultat än det erfordrade.

perier, mörka orientaliska mattor. Hvad hjälpte det, att gardinerna voro skära och ljusa, att golfvet, där det syntes, var blankpoleradt så att möblerna speglade sig däri? Taflor och "bric-a-brac" kunde, enligt min mening, ej skingra tyngden af alla dessa dämpade färger. — Hur skulle bibliotekets bokskaffer kunna försona mig med dess mörka väggar? Och rullgardinen neddragen precis till hälften för hvarje fönster!

Hade sofrumsvåningen varit lika mörk, skulle jag brustit i gråt. Där voro dock alla väggar ljusa, Gud ske lof, och ett par rum möblerade i björk, de andra i valnöt.

En vacker dag skaffade jag mig hvit färg och målade därmed valnötsmöblerna i ett af sofrummen. — Min man blef nästan lika röd i ansiktet som väggarna i biblioteket; men han teg.

Vårt första kif rörde sig om rullgardinerna. Jag plägade rulla upp dem, så långt det gick. Han rullade ned dem på halfva fönstren. Han öfverbevissade mig att de kemiska strålarna verkade mycket mer intensivt här än i mitt nordliga Sverige, att våra vackra mattor m. m. skulle snart fördärfvas, om ljuset finge obehindradt strömma in.

Min invändning att jag vore nöjd med de enklaste möbler och mattor, blott jag finge mycket ljus, nyttjade till intet. — Jag borde vara tacksam öfver ett så vackert hem.

Det blef jag ock mer och mer.

Det första som jag lärde mig tycka om var matsalen — kanske af samma orsak som en hund tycker om köket! Vår matsal är förtjusande vacker. Mina sjuttio pjäser svenskt tenn göra sig utmärkt rundt väggarna tillika med gammalt holländskt och engelskt porslin. Mahogny är det vackraste träet för en matsalsmöbel, isynnerhet då ett par möbler öfverhopas med härligt silfver och kristall, som det hände hos oss.

— Jag undrar om något land i världen kan uppvisa så vackert slipadt glas som Amerika? D. v. s. arbetet kan nog vara lika fint i t. ex. böhmiskt eller italienskt glas. Men amerikanerna blanda bly i sitt, hvilket gör att det gnistrar med ett säreget lif och dessutom blir tungt, står stadigt.

Från Sverige hade jag medfört en del allmogeväfnader, granna dukar, täcken, kuddar. Särskildt stolt var jag öfver en bordduk från Jämtland (gammalt mönster) samt en dalakudde, hvilken på en stor hemslöjdsutställning vunnit första pris. Kudden tyckte min man var vacker. Han gjorde ingen invändning, då jag placerade den i en stol i hallen och hängde ett rött, gult och grönt smärutigt dal-"väsle", kantadt med långhårigt lammskinn, öfver en soffkarm darsammastädes. — De lysa än i dag upp den mörka eken, och då vi fända stockvedsbrasan i den öppna spiseln, framför hvilken barnen och jag gärna sitta och rosta majs-äpplen eller marsh-mallows (ett slags mjuk, vit konfekt), äro mig kudden och "väslet" som en hälsning från mitt eget barndomsland, och det skälfter af glädje långt in i hjärteroten.

Men min man gjorde gäck af jämtlandsduken och det mesta andra.

Duken lät jag tjänstflickorna spämma på väggen i deras mottagningsrum i tredje våningen. — Om de uppskattade den, vet jag ej. Själft tycker jag än i dag, att den är för fin där.

Enligt min mening är den ett litet konstverk; och dylika bestås icke ens i Amerika ännu i tjänarnas rum.

Medan vi nu äro i tredje våningen, vill jag nämna att den står helt och hållet till de två tjänsteflickornas disposition med undantag af ett koffertrum och ett par garderober.

Deras mottagningsrum har jag lagt an på att göra mycket hemtrefligt. Det är stort, ljus, med tre fönster. Möblerna enkla, af målade furu, men bekväma. Ett stort bord, ett skrifbord, ett bokskåp med lämplig litteratur, ett par länstolar och många små gungstolar. — Hvarför icke bekväma stolar, som kunna ge hvila åt dem som utföra hemmets tyngsta arbete? Under det hela en bil-

lig men varm matta. Ett par enkla taflor, som tillhöra huset. Flickorna ha ju alltid något eget de önska att pryda rummet med. — Det är trefligt däruppe, och de bjuda mig stundom dit på té.

De ha hvar sitt sofrum med hvita möbler och förstklassiga bäddar. — Blott den som sofver i en bra bädd om natten kan om dagen prestera ett fullgodt arbete. — Gemensamt ha de ett i allo modernt badrum. Det står i bekvämlighet icke mycket efter herrskapets eget. Så är det i alla välbergade amerikanska hem. Af pur egoism, om ej annat, ger amerikanen sin tjänare tillfälle att hålla sig oklanderligt ren. Tjänaren skall ju dock laga ens mat, bädda ens säng, handtera ens barn, b o tillsammans med en.

Emellertid tillät min make att jag röjde ut ett af gästrummen i sofrumsvåningen (den andra). Där inrättade jag en "kula" åt mig själf. Där har jag firat färgorgier med mina svenska bonader. Min man trifs det oakadt bra i "kulan". Och jag lärde mig rätt snart att trifvas i hela huset.

Om jag lärt honom att tåla starka färger, så har han lärt mig föredraga de mera dämpade.

Det dröjde ej länge förrän jag kom till den insikten, att dämpade färger äro förhärskande i de flesta välbergade amerikanska hem.

Hess & C:o å Fifth Ave., en af New-Yorks förnämsta dekorationsfirmor, har sagt mig att de sökt introducera svenska väfnader och broderier utan att lyckas. Och nu förstår jag så väl att krafvet måste vara och förblifva olika i ett soligt, varmt land och i ett land uppe vid polcirkeln. — Året är fattigt på sol i Sverige. Befolkningen, kvinnor såväl som män, kläder sig för gatan hufvudsakligen i svart, brunt och mörkblått. Någon färgglädje måste dock människan ha, en lättnad från dysra kläder och grå sky. Blommor äro dyra häruppe. Och så ha tillkommit röda och gröna och hvita möbler, med gula öfverdrag och blå öfverdrag, blommiga, randiga och rutiga öfverdrag, bonader i alla färger och gardiner dito. I Stockholm har jag i en enda fönsterrad räknat åtta olikfärgade gardiner — en styggelse för den som blifvit van vid annat.

Om en amerikansk fru hänger upp kulörta gardiner, i stil med rummets tapeter och matta, hänger hon i alla fall ljusa gardiner närmast fönstret. Från gatan bör hvarje fönster i huset te sig harmoniskt.

Amerikanskan kläder sig året om gärna i ljusa färger. Och blommor äro billiga. Råkar hon ha en mörk promenaddräkt, lysas den upp af en bukett lefvande blommor. En stor knippa violer, en ros eller ett par nejlikor får hon ju för tjugufem cents. — Inom hus frossa vi i blommor. Komma de ej från California, så komma de från Florida och Georgia. Naturligtvis utan tull. Komma de ej därifrån, så komma de från Virginien, eller ock växa de hemma. I vår trädgård i New Jersey plocka vi rosor långt in i november. Och i mars äro tulpaner, crocus och konvaljer i full prakt rundt huset. I april lysar Forsythiabusken guldgul. Magnoljaträden, dogwood och kastanj ståta med en glans och en doft, som gör en nästan yr i hufvudet. I maj flödar trädgården öfver af allsköns blomster. Då blomma äfven persikoträden, de japanska körsbärsträden, wisterian och syrénerna. Automobilstallet är alldeles öfverhöjdt af "Lady Gay", den skära lilla klängrosen. — Men trots all denna härlighet är man tacksam att vid den tiden få flytta till bergen eller hafvet ett tag. Värmen blir dagligen alltmer intensiv. Fastän det är ganska svalt och mörkt inomhus, är det icke nog.

Emellertid tänker jag att just detta starka solskenet, denna rika tillgång på prunkande blommor, damernas glada toaletter, ha i förening kräft till kontrast mörk inredning af hemmen.

Så småningom känner den inympade, att just så får man lof att ha det. Hon slår rot i den nya marken.

MRS. — W.

Genom ama-

törkameran.

1. "Sötaste i världen." Elin Andersson, Göteborg, foto. 2. Lillan spelar krocket. Ek, Särna, foto. 3. Två vänner, Gurli Hertzman-Ericson foto. 4. Sommarlif. L. Boström, Stockholm, foto. 5. Vid bäcken. D. Julin-Pardo, Rom, foto. 6. "O, forna tiders kvin-

nor." Elin Andersson, Göteborg, foto. 7. Lillan och Hector. L. Boström, Stockholm, foto. 8. På bergstur. D. Julin-Pardo, Rom, foto. 9. Vi och våra husdjur. Gösta Herrländer, Åsheda, foto.

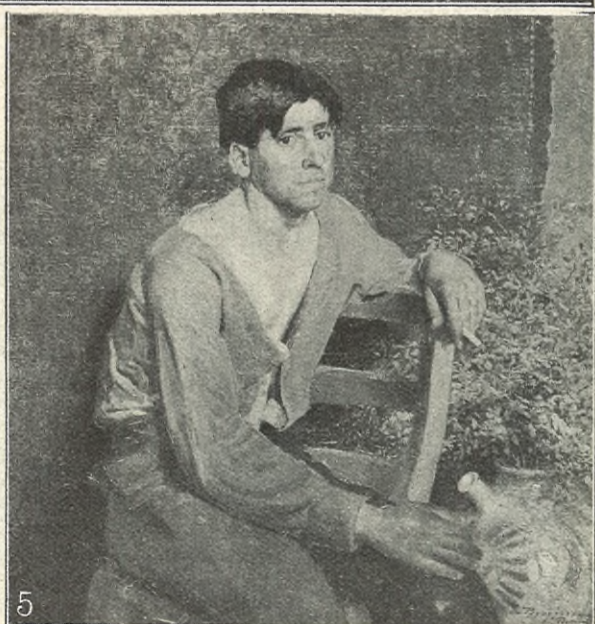
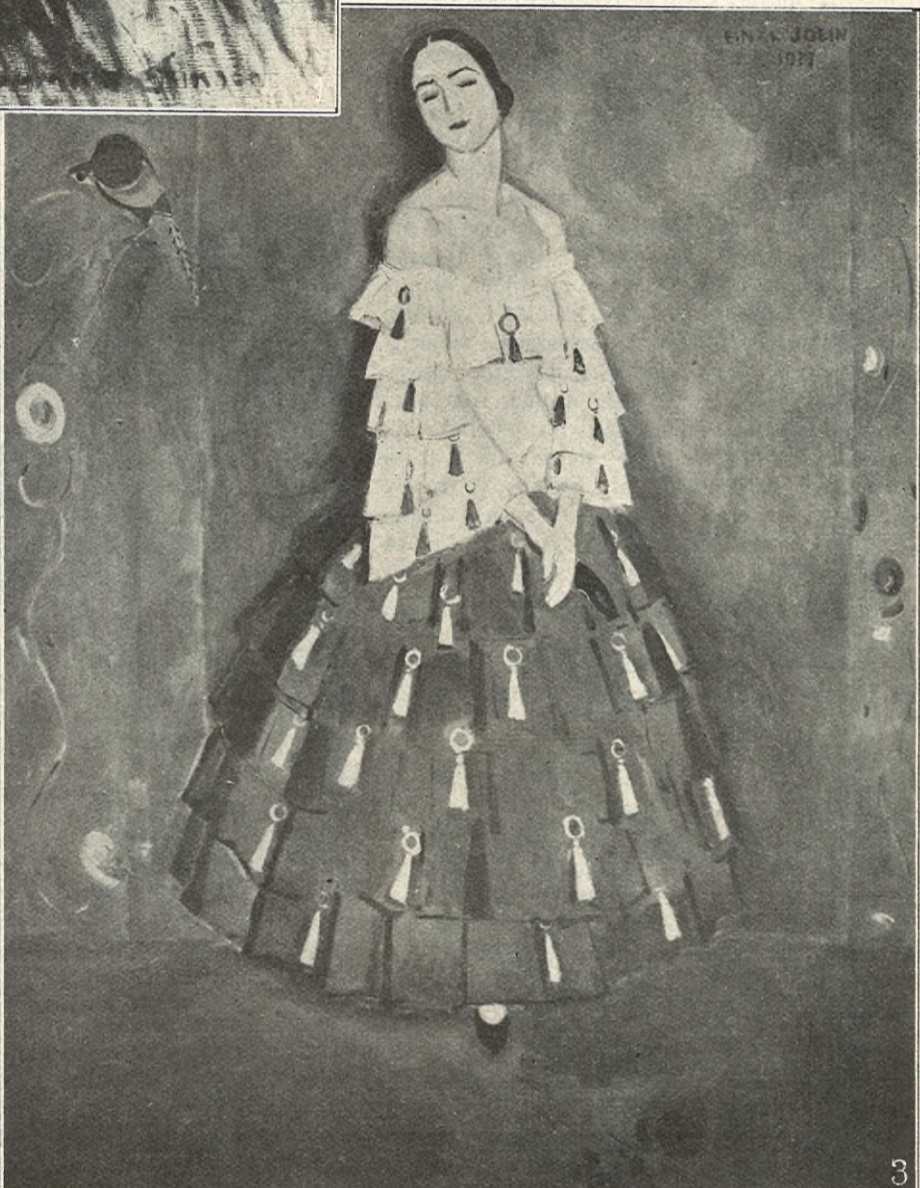
Konstnäreringen

I STOCKHOLMS ARTISTVARLD AR KONSTNÄRSRINGEN välbekant sedan åtskilliga år tillbaka. Hufvudsakligen är det en sammanslutning af yrkesutöfvare inom olika konstnärsgrenar: målare, skulptörer, författare och sceniska artister, och deras älskvärdt muntra och fina fester i Konstnärshuset vid Smålandsgatan utgöra ett afsevärdt inslag i hufvudstadens brokiga sällskapslif.

Men för att visa allmänheten att det också arbetas inom Konstnäreringen både med penslar, färger och modellerspadar har nu i dagarna öppnats Konstnärseringens första höstsalong — en mycket tilltalande utställning med alster från både

utställer.

äldre och nyare datum och af artister representerande helt skilda riktningar. Vårt utrymme tillåter oss icke att ingå på några närmare omnämmanden af de olika konstverken; vi inskränka oss till att här återgifva ett femtal afbildningar af de mera representativa dukarna. Men ringens medlemmar nöjer sig ej med en utställning i vanlig häfdvunnen form. Besökaren undfägnas också med en fin kabaretunderhållning i Konstnärshusets festsal och de biträdande krafterna utgöras af åtskilliga af ringens förmågor på det dramatiska och vokala området. Frestande, icke sant?

1, Signe Bohman: Själfporträtt. 2, August Hagborg: Mjölkflicka från Bretagne. 3, Einar Jolin: Jenny Hasselkvist. 4, Adèle Söderberg: Flickporträtt. 5, Edvard Berggren: Romersk modell. E. Holmén foto.

Från scenen och estraden

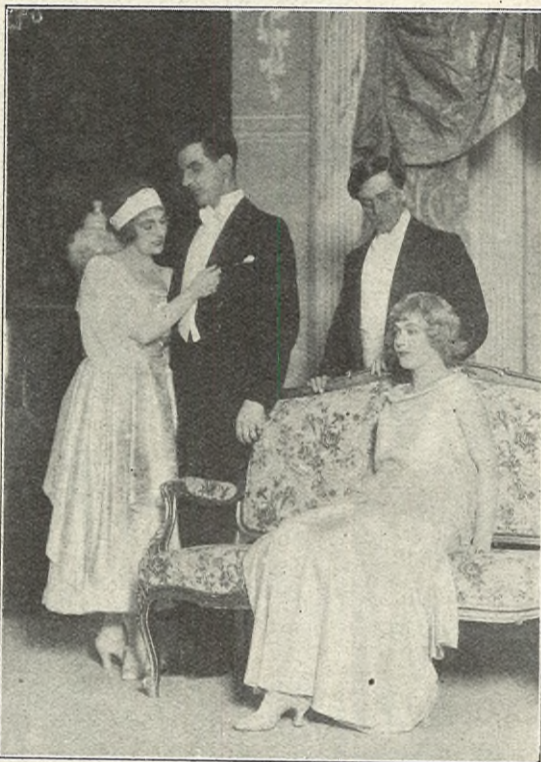
EJNAR SMITHS SKADESPEL ADRIAN VAN DER WERF har nu vunnit tillträde till Dramatiska teatern och där hör det också hemma genom sin hållning som dramatiskt dikterverk, formadt af en solid och högtsyftande talang. Det är en dystert episod ur den holländska staden Leydens historia — spanjorernas anfall på staden 1574 — som bildar basen för handlingen. Af kriget själf ges emellertid blott antydningar; styckets tyngdpunkt ligger i skildringen af kampens inflytande på Leydenborgmästaren och hans hus. Intresset samlar sig i främsta rummet kring den maktstarke och innerst veke husbonden Adrian van der Werf, en imponerande gestalt af orubblig fosterlandskärlek, ömhet och krigarkärfhet i förening; hans offervilja vet af intet ackord, sina visthusbodnar har han fömt för den hungrande befolkningens skull, sin son offerar han för stadens räddning. Hr Emil Hillberg uppbar rollen med all den pondus, hvaraf han är mäktig, och verkan blir också stor. Hans båda döttrar Juliane och Gertrud, den förra styckets mest tragiska gestalt och ganska pinsam som scenfigur, är anförtrodd åt fröken Schildknecht, hvilken med fin urskillning tolkar de patologiska momenten hos den af krigets fasor marterade kvinnan, den senare, en tjuguså ung, som midt i skräckscenerna manifesterar sin unga kärlek till en käck Leydenborgare återges med osökt värme och innerlighet af fröken Wessel. Att minnas är också fru Håkansson's värdigt hållna borgmästarinna, herr Bergvalls barske stadshöfvidsman med en briljant mask o. s. v.

I första och tredje akterna ligga styckets bästa scener, ty där har den poetiska inspirationen och den dramatiska kraften understött hvarandra och åstadkommit partier präglade af lika mycken skönhet som sanning.

Äfven Intima teatern har fått upp ett svenskt original, "Adlig ungdom", en modern komedi af Algot Ruhe. Hvar man än kan ha ett invända mot pjäsen — fart och godt, ja äfven satiriskt lynne lider den ej brist på. Hvar den syftar är heller icke svårt att finna. Den betonar att adel och borgerlighet äro två oförenliga element, också i vår demokratiska tid, att den ofrälse uppkomlingen och det blåa blodet förr eller senare måste gå i sär efter att ha försökt ett närmande. Det finns goda grepp i Adlig ungdom, där finns fina scener med äkta verklighetsinnehåll och äfven komedimotiv efter bepröfvade recept. En svaghet är ju

Einar Smith.

Algot Ruhes komedi "Adlig ungdom" på Intima teatern. Scen ur tredje akten. T. v.: hr C. Keilmöller och fru Anna Carlsten som grevne Filip Roon och Mia Norman. T. h.: hr John Westin och fru Karin Molander som Conrad Söderblom och fröken Ebba Roon. Alberg & Preinitz foto.

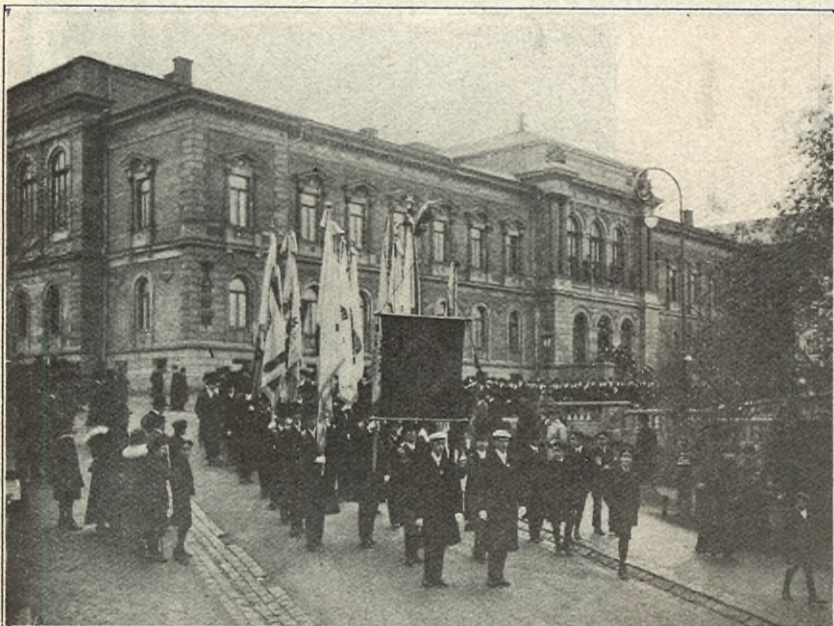
att det hela inte riktigt vill hålla samman — men lifvet bjuder också på mosaik ibland. Emellertid spelas pjäsen på det hela taget bra, så att dess förtjänster komma till sin rätt, och särskildt utmärka sig fruarna Molander och Appelberg samt fröknarna Dörum och Nelson, medan hr Bengtson och Ekman ta priset bland de manliga rollinnehafvarne. Herr Rune Carlsten debuterar i stycket som regissör och visar sig som en talang också på det området. Men han borde inte tillställa att första akten spelas i farstempo, ty därigenom går hälften af dialogen förlorad, åtminstone skedde det vid premiären.

På Kgl. teatern lockar ånyo m:me Skilondz med sin härliga sång och sitt älskvärda temperament. Hennes utförande af huvuduppgiften i "Manon" har kastat ett förnyringens skimmer öfver detta eljes rätt föräldrade tonverk, ty äfven den mest avancerade modernist nödgas sträcka vapen inför m:me Skilondz' fulländade folkning af rollen. Manon är ju egentligen, när man nu på nytt lyssnar till dess sockrade melodiflöde, ett enda tonkoketteri, men tack vare den ryska sångerskans stämma och höga sångkultur adlas det banala till konst, och man njuter utan alla reservationer.

En estetisk njutning har också den norska danserskan fröken Lillebil Christensen skaffat operapubliken några aftnar. Vi minnas hennes eteriska nunna i pantomimen "Miraklet" i våras. Det eteriska har nu ersatts af något fastare kroppsformer, men gracen och smidigheten äro lika förtrollande. Hennes utförande af Sibelius' Valse triste saknar dock ännu den smärtans skiftningsrikedom som Gabo Falk inlade i sitt utförande af detta nummer, men däremot blef hennes karaktärisering af musiken till Bizets "Pärlfiskarne" synnerligen illusorisk, det låg något af den tropiska hafskustens stämning öfver hennes mjuka målände rörelser och äfven dräkten var här af mycken koloristisk effekt.

Till sist må nämnas, att den ryske violinisten Toscha Seidel gifvit ett antal konserter, och att underbarhet nu tyckes vara på väg upp mot den mogne konstnärens höjder.

ARIEL.

Från reformationsjubileet i Uppsala. 1. Studentprocessionen lämnar aulan. 2. Reformationsgudstjänsten i domkyrkan. — Pressfotobyråns foto.

Mäster Sigfrid.

Af VALDEMAR LINDHOLM.

(Forts.)

"HVAD MÄNNE DETTA VARA?" SPORDE jungfru Gisela, ty hon hade aldrig hört en riktig klocka ljuda förut.

Därhemma, i den lilla staden, i tornet, där hängde väl en klocka, som plögade kalla folk samman — men den var liten och dess röst var gäll och skrällande, så att det skar i öronen.

Men detta var något helt annat!

Aldrig hade jungfru Gisela tillförne hört slikt! Klockornas toner summo genom luften som hvita svanor i det döende aftonljuset. Jungfru Gisela fylldes af underliga, brusande tankar och känslor.

Hennes ögon blefvo fuktiga — och hennes hand var het när hon fattade sin lekbrodars hand.

"Säg, Sigfrid — hvad är detta?"

Och Sigfrid, som var äldre och redan ett par gånger varit nere vid klostret, han svarade:

"Det är klockorna."

Men han trodde knappast själf det han sade. Ty aldrig förr hade han hört klockorna sjunga så...

Och jungfru Giselas ögon stodo fulla af tårar. "Käre bror," sade hon, "käre bror — nu måste vi skiljas. Därför sjunga klockorna så vackert för oss — att vi alltid måtte minnas det. Mig tyckes, att de vilja sjunga något — men jag förstår ej hvad det är — något att minnas i ord."

"Käresta jungfru," sade Sigfrid. "Äfven jag hör visan, som klockorna sjunga..."

"Hur lyder visan?"

"Det för jag icke säga Eder"

"För hvem då?"

"För Eder själf — och Eder stränge fader..."

Och Sigfrid vände sig bort, ty han kunde icke möta hennes blick. Men i detsamma steg en rodnad på skön Giselas kind och en underbar glans kom i hennes ögon — och hon var inte längre den lilla Gisela, Sigfrids lekkamrat, utan hon var stolts jungfrun, som sökte sin riddare.

Och tysta redo de vid hvarandras sida fram mot klostret. Svennerna voro ett stycke efter. Snart skulle de vara framme.

Då hejdade jungfru Gisela sin häst och lade sin hand på Sigfrids arm.

"Hör Sigfrid! Minns du sagorna, som mor Barbro berättade? Om riddaren och jungfrun. Riddaren for ut till bragder och äfventyr för att vinna stolt jungfruns hand. Och när han kom åter — med hennes färger i hjälm och sköld — då klingade klockorna i jubel... Hör Sigfrid — var det icke den visan klockorna ville sjunga för oss nu?"

Hon tystnade hastigt, rodnande.

Men Sigfrid talade:

"Jungfru Gisela — lif och blod vill jag gifva att visan må bli sann."

Och då log hon.

De voro redan framme vid klosterporten. Jungfru Gisela gaf honom sin hand att kyssa. Och så böjde hon sig fram och såg honom djupt i ögonen:

"Då binder jag dig, Sigfrid, att vara min riddare, som hämtar mig, den dag, då klockorna ringa lika vackert från tornet där hemma som nu från klostertornet."

"Och då vill I bli min?"

Hon tryckte hans hand och försvann bakom klosterporten...

V.

Men åren gingo — såsom åren gå äfven i sagorna. Och jungfru Gisela lämnade klostret såsom adelig dam och flyttade in till staden, till det stora stenhuset vid torget, där Jesper Krug regerade med hård hand.

Gisela hade skiljts från Sigfrid vid klostermuren. Och aldrig hade hon hört af honom sedan.

Det hade förfallits henne, att han, blifven man, rest ut i främmande land.

Måhända var han död.

Ingen visste...

Men jungfru Gisela satt däruppe i den djupa fönsternischen och såg ut öfver den lilla staden, som ständigt var sig lik, och mänskorna, som alltid voro de samma.

Ett hårdt drag hade lägrat sig öfver hennes mun och mörkt blickade hennes ögon. Där hände väl stundom, att friare kommo till henne — ty sådan är nu världens gång — och Jesper Krug var en rik och myndig man, som mången ville söka frändskap med.

Men jungfru Gisela lät dem löpa — alla.

Hon förstod platt intet af älskog, sade folk. Och den myndige Jesper Krug, som annars var van att härska öfver allt och alla, han kände inför sin dotters blick, att här fanns en, som var starkare än han.

Gurli Hertzman-Ericson och Signe Jacobsson.

"Rösträtten" i nya lokaler.

DET KLOFVERBLAD, SOM BILDAS AF Landsföreningen för Kvinnans politiska rösträtt, Stockholms F. K. P. R. och tidningen Rösträtt för Kvinnor och som länge haft sin hemvist i det sociala huset på Lästmakaregatan har nu flyttat till Karduansmakaregatan 6, midt i fidningskvarteret. Landsföreningen och Stockholmsföreningen ha gemensamt expeditionsrum, där en karta öfver Sverige märkt med många små gyllene prickar utvisar rösträttsrörelsens utbredning öfver landet. Det finns icke många tomma fläckar på den kartan. Landsföreningens sekreterare, fröken Signe Jacobsson har sitt tillhåll i rösträttsarkivet, där allt riksdagsstryck, alla pressuttalanden och mycket annat, som rör kvinnans politiska rösträtt finnes ordnad.

Under fru Gurli Hertzman-Ericsons ledning kommer "Rösträtt för kvinnor" till i lokalens tredje rum, och fidningshyllorna från golf till tak med sina etiketter visa att kontakten med andra länders rösträttsrörelse uppehålls genom deras pressalster, som icke kriget förmått tillintetgöra.

Den stolta Gisela kallades hon.

Men människorna sågo endast till ytan. Innerst var den stolta Gisela bara en liten, älskande kvinna, som omgärdade sig med denna stolta oförlänglighet endast för att få i frid drömma om honom, som hon skänkt sitt hjärta — om honom, som skulle hämta henne som brud, när klockorna ringde lika vackert här, i det gamla tornet, som den gången — för länge sedan — i klostret...

Åh — där hängde ju i tornet bara en enda, sprucken klocka — men det visste hon, att dess ljud skulle vara det vackraste i världen, den dag, då han kom såsom riddare och hemförde skön jungfrun.

Men aldrig kom den riddaren fram... Så står det i visan, och så fick skön Gisela sjunga, allt under det att tiden gick. Hennes kinder bleknade och hennes ögons glans blef mörkare... (Forts.)

Karesuando, Sveriges nordligaste kyrka.

Nybygggarbarn från Lappträsk.

Från Iduns läsekrets.

Tolf frågor till Sveriges kvinnor.

FYLLER DU DITT HJARTA OCH DINA TANKAR med stundens bekymmer? eller Besinnar du, att den tid i hvilken du lefver, ställer stora och nya kraf på dig?

Jämrar du bara öfver kriget? eller

Gör du själf hvad du kan för fredens sak?

Nöjer du dig med tomma önskingar om en lyckligare framtid? eller

Bygger du själf på den kommande fredens grundmur genom att pranta in i dina barn en outrotlig afsky för kriget och kärlek till freden?

Ursäktar du dig med att det tjänar till intet, och att intet finns att göra? innan

Du tagit reda på de möjligheter, som här i vårt land skapats just för dig att ge uttryck åt din fredsvilja?

Klandrar du andra för att de ingenting göra? eller

Har du tagit reda på kvinnornas internationella fredsarbete?

Är du en länk i kvinnornas fredskedja, som knytes i alla land?

Tänker du låta dessa frågor gå dig likgiltigt förbi? eller

Vill du vara med och hjälpa oss i vårt arbete?

Svenska Sektionen af Internationella Kvinnokommittén för Varaktig fred (I. C. W. P. D.) inbjuder för fredssaken intresserade personer att besöka det läsrum, som Sektionen i samverkan med Svenska fredsforbundet öppnat Karduansmakaregatan N:o 6, 2 tr.

Läsrummet, där upplysningar om fredsrorelsen lämnas och där litteratur finnes tillgänglig — äfven för utlåning — hålles öppet hvarje dag 2 — 4 samt dessutom måndagar och torsdagar ½7 — ½9 e. m. Inga afgifter.

Första torsdagen i hvarje månad kl. ½7 e. m. träffas Sektionens medlemmar å läsrummet, då tillfälle gifves till meningsutbyte i aktuella freds-spörsmål.

Stockholm i oktober 1917.

Svenska Sektionen av I. C. W. P. D.

Anna Kleman.

Valhallavägen 59.

Anna Lindhagen.

Floragatan 15.

Ellen W. Palmstierna.

Baldersgatan 5.

Matilda Widegren.

Sibyllegatan 59.

Nina Andersson.

Västerås.

Norrbottnens arbetsstugors vykortsförsäljning.

I BÖRJAN AF ÅRET INNEHÖLL IDUN en uppmaning från norrbottnens barnens varma vän, fru Julia Svedelius, att genom inköp af vykort stödja Norrbottens arbetsstugor. Försäljningen, som gått genom Ingrid Nilsson, Frejgatan 9, Stockholm, har gifvit ett så pass godt resultat, att nya kort kunnat anskaffas. Lilla Ingrid, som är en 11 års flicka, har under hela sitt lif fått pröfva på hvad sjukdom vill säga och har kanske därför lättare kommit att tänka på andra barn som ha det svårt. Här nedan redovisar hon för de bidrag som inkommit sedan redovisningen i n:r 11 af Idun.

Följande gåfvor hafva till mig inkommit samt öfverlämnats till Norrbottens arbetsstugor.

Förut redovisade i Idun n:r 11, 40: 40, "Lilla ck"? 3, E. N., Hjo, 5, L. T. Falsterbo bruk 5, Ann Mari? 10, A. J., Norrköping, 20, I. W., Svaneborg, 10, A. H., Bokenäs 3, Ch. O., Ed, 2, H. L.:? 1, E. L., Sjösa 1, G. M., Göteborg, 5, Öfverbetalning för försälda kort af C. S., Stugum 2: 75, Öfverbetalning för försälda kort af A. K., Sollefteå, 12: 50, Från en snäll Farbror genom A. K., Sollefteå, 5, M. H., Lidköping, 28, M. L. B., Floda station 3, A. N., Torsby, 1: 35, D. J., Bokenäs, 3, A. L., Sandviken (Öfver Enhörna), 4: 40, Fru Brinck, Ekensberg, 15, Summa kronor 180: 40.

Jag får tacka alla snälla Tanter och Farbröder, hvilka insändt gåfvor för att af mig öfverlämnas till arbetsstugorna. Jag är så glad öfver, att jag kunnat få ihop så mycket.

Nu kan jag tala om att förutom vykortet N:r 1 af "Sten Emanuel", som stod i N:r 8 af Idun, så har jag två nya sorter N:r 2, "Nybygggarbarn från Lappträsk" samt N:r 3, "Karesuando, Sveriges nordligaste kyrka", hvilken senare vy jag fått af kyrkoherde Westeson.

Jag får nu bedja Eder vara vänliga att komma ihåg mig då det behöfs några vykort. Så får jag tacka alla, hvilka köpt kort af mig.

INGRID NILSSON.

Adr. Frejgatan 9, II, Stockholm.

Vi rekommendera våra

Damdräkter, Kappor och Ulstrar

även

Dam-Underkläder.

PAUL U. BERGSTRÖMS A/B 74 Drottninggatan

Damkonfektion 1 tr. Dam-Skrädderi 3 tr. (hiss).

Recept å Svalöfs Kornflingor med äppelmos.

- 2 1/2 kkp. kornflingor
- 1 liter vatten
- 2 tsk. salt
- 1 tsk. socker
- 1/4 tsk. rifvet citronskal
- 2 kkp. äppelmos
- 2 del. grädde.

Beredning: Kornflingorna röras i vattnet och få koka 15 min. Saltet, sockret och citronskallet tillsätts. Gröten lägges upp på ett serveringsfat i form af en krans, som fylles med äppelmoset. Grädden vispas till hårdt skum och spritsas öfver. Serveras med mjölk. I enklare fall uteslutes grädden, och rätten blir ändå mycket god.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 11-17 NOV. 1917.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hvitling med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Juliennessoppa med klump; stekt kalbringa med potatis och grönsaker; äppelsufflé med vispad grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stufvad krabba; kaffe eller te. Middag: Grilljeradt buljongkött med potatispuré; nyponosoppa med rågskorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med fruktkompott; gratin på jordärtskockor; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kroppkakor med lingonsylt och stufvade turska bönor; helkokta äpplen med grädde.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfsylta med rödbetor och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Växtbuljong med rispastrer; stufvad lake med potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; kokt sill med smör och ägg samt potatis. Middag: Pudding af kål och fläsk med potatis; falsk gräddkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; rågmjölsgrot med mjölk; halstrad makrill med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med stufvad brysselkål; majsenträm med safts.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN
Etabl. 1850 Karlstad Etabl. 1850
Rikstelefon nannanrop Länstidningen
Värmlands enda dagliga tidning.

GAHNS

ÄKTA ASEPTINTVÅL OCH BORLANOLINTVÅL

cocosoljetvålar i stänger, tillverkas fortfarande och äro af god kvalitet.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt köttfärs (rester från fredag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingon; rabarbersoppa.

RECEPT:

Juliennessoppa (f. 6 pers.). 1 liten morot, 1 liten palsternacka, 1/2 selleri, 1 liten purjolök, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 1/2 tsk. socker, 1 1/2 lit. klar buljong, 1 litet saladsbjud, salt, cayenne.

Beredning: Rotsakerna sköljas, skrapas, skäras i tråffina strimlor och brynas lätt i smöret samt sockras. De läggas därefter i den kokande buljongen tillika med det sköljda, rensade och i fina strimlor skurna saladsbjudet. Hvar efter soppan får koka med tätt slutet lock omkr. 15 min. Den skummas, afsmakas med kryddorna och serveras, om så önskas, med klump eller ostkäs. — Julienne-royal beredes på samma sätt men serveras med äggröyval.

Stekt kalbringa (benig kalfstek) (f. 6 pers.). 2 kg. gödkalbringa, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. smör (60 gr.), 3/4 lit. kokande buljong eller vatten, tillsatt med 1 tsk. köttextrakt.

Beredning: Bringan torkas med en duk, urviden i hett vatten, knäcks väl och inguides med en blandning af saltet och pepparn. En långpanna upphettas, smöret fräses däri, bringan lägges i med köttsidan upp, sättes in i varm ugn och bryns vackert, under det den ofta öses öfver med smöret i pannan. Då den är brynt påspädes den kokande buljongen och köttet får saktas steka tills det är mörkt, eller omkr. 2 tim., hvarunder det öfveröses hvar 10de min. Steken skäres i vackra skifvor med en hvass knif, lägges

upp på varmt fat, garneras med persilja och serveras med potatis, grönsaker, lingon och lök samt afredd sås, tillsatt med grädde. Benig kalfstek kan äfven stekas i gryta, men då åtgår något längre tid till stekningen.

Appelsufflé (f. 6 pers.) 1 lit. goda, syrliga äpplen, 5 ägg, 1 hg. strösocker.

Till formen: 1/4 msk. smör (5 gr.).

Beredning: Äpplena sköljas, torkas, läggas i smord stekpanna och stekas i ugnen, tills de äro mjuka, då de passeras genom hårsikt. Äggulor och socker röras 20 min., det kalla äppelmoset tillsättes och de till hårdt skum slagna äggvitorna nedskäras försiktigt. Massan hälls i smord pajform och gräddas i ordinär ugnsvärme omkr. 1 1/2 tim. Serveras genast med vispad grädde.

Vegetariska kroppkakor (f. 6 pers.) 3/4 kg. kokt, pressad potatis, 1 ägg, 1-2 äggulor, 75 gr. hvetemjöl, salt, 3 tsk. finhackad portug. lök, 4 del. fina brödtärningar af hvetebrod, 75 gr. smör.

Till kokning: 3 lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.).

Till garnering: 3 msk. fint stötta skorpor, brynta i 1 msk. smör. **Beredning:** Potatisen blandas med de uppvispade äggulorna och ägget, mjölet tillsättes och degen afsmakas med salt. Den arbetas helt litet på bakbordet och utrullas till en aflång bulle, som skäres i bitar; dessa rullas därefter som skorpor. Brödtärningarna och löken brynas tillsammans i smöret. I hvarje kroppkaka göres en fördjupning, som fylles med brödtärningar, hvarefter kakan igentryckes väl. Kroppkakorna påsätts i kokande, saltadt vatten och få saktas koka med lock omkr. 10 min. Pröfvas med en vispkvist, om de äro färdiga. Uppläggs med halslef på varmt serveringsfat och på hvarje kroppkaka strörs litet af de brynta skorporna. Serveras varma med smält smör och stufvade turska bönor.

Pudding af kål och fläsk (f. 6 pers.). 5 hg. rimsaltadt sidfläsk, 1/2 lit. vatten, 8 kryddpepparkorn, 5 hvitpepparkorn, 2 lagerblad, 1 stort hvitkålshufud (omkring 2 kg.), 3 lit. vatten, 2 msk. salt till förvällning.

Beredning: Fläsket sköljes, sättes på i kallt vatten och får koka 1/2 tim. Kålshufudets ytre blad borttages, de öfriga lossas från stocken och skäras i grofva strimlor. Vatten kokas upp med litet salt, kålen lägges i och får koka 5 min. utan lock, hvarefter den upplägges på sikt, så att vattnet får väl rinna af. Fläsket skäres i skifvor, och spadet afsmakas noga. I en puddingform med lock lägges kålen och fläsket hvarvis och 3 del. af spadet spädes på. Locket lägges på och puddingen får koka i vattenbad öfvanpå spisen omkr. 2 tim. Anrättningen serveras med kokt potatis.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT.

Nr 279. Vore tacksam om Iduns Skönhetsdokter ville ge mig ett tillförlitligt och absolut oskadligt medel mot fett hår. Har ett stort ljust hår, men redan 4-5 dagar efter tvättningen är det aldeles fett och fullt af mjäll. 21-åring.

Sköt håret så som beskrives i svaret på frågan 257 1) i nr 37.

Nr 280. 1) Hvad skall jag göra med mina naglar, som aldrig se värdade och polerade ut, oaktadt jag sköter dem. Strax efter poleringen med pulver äro de blanka, men de se snart matta ut. Hvilket pulver och hvilken pomada är bäst. Kan man göra i ordning pulver själf? Märta.

2) Bör man aldrig skölja ansiktet med kallt vatten efter den varma tvättningen? Blir ej huden ömtålig efter de dagliga varma tvättningarna? Är crème Simon nyttig för torr hud? Greta.

1) Om ni tar reda på nr 15 af Idun för i år och läser svaret på frågan 170 2) få ni fullständig beskrifning på manucure. Nagelpomada och pulver kunna visserligen beredas i hemmet, men sådant finns att köpa i parfymhandeln. Se bara till att ni ej tar för starkt färgadt pulver, ty då blir verkan artificiell och farlig. Pulvret användes blott en å två gånger i veckan, men efter hvarje tvättning poleras naglarna med nagelpoleraren. — 2) Om man tvättar ansiktet i varmt vatten på aftonen, behöfver det ej sköljas af i kallt. Massering efteråt härdar huden. Crème Simon är mycket lenande för huden.

Nr 281. Jag har mycket utvidgade porer i ansiktet och tänkte därför använda och själf tillverka Gurkmjöl efter receptet i Idun, men vet ej hvar jag skall kunna få köpa 45 gr. ren alkohol, som skall blandas med gurksaften. Finnes det på apotek eller i parfymhandel, eller skall man ha motbok för att få det?

FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande af alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lätsmält fördrages det af den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet af största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages af såväl barn som vuxna.

Tillverkas å **APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM, STOCKHOLM.**

Originalflaskor om 500 gram, Pris Kronor 3.50

BILLIGT! - Finnes å alla apotek - BILLIGT!

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda-Jästmjöl när det bästa resultatet vid småbak.

Säljes i burkar å 15, 25 och 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Prima Engelska Antracit, Hushållskol och Koks
ständig på lager till lägsta dagspriser

LAVÉNS KOLIMPORT-Å-B.

Tel. Allm. och Riks Nannanrop: Lavéns Kolimport.

Elegant

kemiskt tvättad o. präsad blir Eder kostym, klänning, kappa eller överrock, om densamma insändes till **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-Å-B. Göteborg.**

M. ZADIG'S

Shampooing-Pulver
renar håret, borttager mjäll, styrker hårroten, befördrar hårväxten, dess användande är en verklig njutning.

Potatis-rivningsmaskin N:o 2

för husbehov. Avverkn. ca 1/2 hl. pr tim.

Kr. 9,00

pr efterkr. Begär prospekt, som sänd. franko gratis utan köptvång.

A.-B. **Andrew Hollingworth & Co** Fillal, Estöv.

Enkel, bra och billig.

Lektioner i Linnésömnad,

även blusar, underkjolar, skjortor och barnkläder

Elever mottagas dagligen 15 sept.—15 dec., 10 jan.—10 juni.

Karin Egnér.

R. T. 35 30.

Sibyllegatan 36, Stockholm.

A. T. 210 04.

Elfkullens Husmodersskola

Jemshögsby börjar sin välfkurs 15 jan. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering, jämte väfnader, linne- och knutsöm, knyppling m. m. Prospekt mot dubbel porto.

Selma Gustafsson, föreståndarinna.

Privata Sjukhemmet Hälledal pr Tyringe

Telefon 36.

Mottager lindrigt sinnessjuka för vård. Begär prospekt!

Väfkurserna på Näs

16 januari—26 februari 1918.

Utbildning i de gamla svenska väfteknierna. Därjämte föreläsningar i kulturhistoria och psykologi. Prospekt begäres hos **August Abrahams Stiftelse, Näs, Floda station.**

Hilip Holmqvists Handelsinstitut

N. Allégat. 7, 1 & 2 tr., Göteborg. Grundat 1885. Rt. 21 27 & 91 60. Främsta och största enskilda handelsläroverk i landets främsta handelsstad. Egen läroverksbyggnad

33 läsåret. Vårterminen börjar den 14 jan. 1918. 20 akademiskt och praktiskt utbildade lärare. 500 elever årligen.

Års- och terminskurser.

Utförlig bankkurs med öfningar i alla bankgöröml. **Platsförmedlingsafdelning** med vidsträckt förbindelser.

Begär vårt 40 sid. illustr. prosp.

BENNINGE HEMSKOLA

Adress **Strengnäs.**

Landthushållskurser med understöd af Staten pågå från 4 dec.—4 mars, 7 mars—7 juni. Undervisning i allt som till ett hem på landet hör.

Omkr. 15 juni 1918 börjar den sedan 10 år pågående **Husmoderskursen.** Vidare upplysning enligt adress som ofvan.

Wessel & Vett

Kungl. Hofleverantör

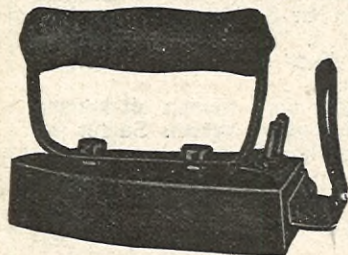
MALMÖ

S. SVERIGES STÖRSTA VARUMAGASIN

Orientalisk mattutställning

pågår 1 Okt—23 Dec. Gust. Ad. Torg 6 mitt emot katolska kyrkan

VOLTA ELEKTRISKA VÄRMEAPPARATER

göra husmodersyslan lätt och angenäm

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA

ULVSUNDA PR STOCKHOLM

Besök vår utställning Birger Jarls gatan 21.

Om det är möjligt att få, är det då lika bra att köpa färdig Gurkmjolk, och hvar finnes den att få? Skall den användas dagligen för att göra verkan?
 Ni kan ta fin eau de cologne i stället för ren alkohol om ni ej kan få köpa sådan på apoteket. Jag antar att den Gurkmjolk som köpes färdig innehåller samma ingredienser som den, till hvilken recept gifvits i Iduns Skönhetsinstitut. Bör användas hvar eller hvarannan dag.
 N:r 282. Vore synnerligen tacksam, om någon kunde lämna upplysning om, hvad man skall göra med ett hår, som är ojämnt i färgen utan att dock behöva färga det. Håret är delvis mörkbrunt och delvis betydligt ljusare. Finnes nu något medel man kan tvätta det med, som har en mörknande inverkan, så att hela håret blir jämnt mörkbrunt, eller eljest någonting, som t. ex. kan användas vid borstningen af håret. Tacksam för svar till »Ungdom».
 Efter vanlig hårtvättning sedan håret blifvit väl torkadt fuktas det med en dekott på valnötsblad, som ni själf kan koka om ni kan anskaffa bladen eller också låta göra den å apotek. Valnötsdekotten är

fullkomligt oskadlig och gör efter upprepade behandlingar håret mörkare samt stärker hårväxten. Men som håret däraf blir torrt, bör efter behandlingen litet pomada ingnidas i hårbotten. Se för öfrigt svaret på 260 1) i n:r 37.
 N:r 283. Mitt hår har varit mycket blondt, men har med åren börjat att gråna samt blifva ojämnt i färgen. Har försökt med henna, men då blef det rödt. Gick till en hårfrisöriska som blekte det med vätesuperoxid. Nu en tid har hon använt henna, ammoniak, samt vätesuperoxid, men tycker jag håret är alldeles för ljusst för min ålder. Skulle det ej finnas någon som gjorde det mera mörkblondt, utan att skada det. Ty nu mister jag mycket hår.
 Alldeles ny prenumerant.
 Ej underligt att ni mister håret, då ni använder så många medel och därtill vätesuperoxid, som alltid har en menlig inverkan på håret. Försök det oskadliga medlet, som står under föregående fråga, sedan håret förut blifvit rengjort. Hur man själf tvättar sitt hår beskrives i svaret på frågan 257 2) i n:r 37 af Idun för i år.
 N:r 284. Har mycket fett hår med

mycket mjäll. Håret faller af alldeles rysligt men växer ganska bra, så det är mycket småhår. Tvättar det hvarje månad (hos hårfrisöriska) med såpsprit och borax men ej ättika, då jag tycket att håret däraf blir glanslöst. Men om man sköljer väl, går det väl lika bra ändå? Gnider in svafvelpomada efter tvättningen. Masserar hufvudet 15 min. hvarje kväll genom att röra själfva skalpen. Har tänkt börja använda något hårvatten. Det i svar 261 nämnda fäs ej utan recept för klo-roformens skull. Hur ofta skall det i svar 275 omnämnda användas? Skall håret vätas eller endast hårbotten ingnidas? Eller kanske det finns något annat, som är bra mot mjäll och fett och tillika stärker hårväxten? Brukar en gång i veckan krepera håret försiktigt, skadar det? Skadar krepp och löshår?
 Greta.

Ättika (ungefär ett spetsglas) användes i sköljvattnet för att befria håret från allt såplödder, men naturligtvis behövas ett par ljumma sköljvatten dessutom. Det hårvattnet, som nämnes i svaret på frågan 275, användes i början ett par gånger i veckan och så som det står angivet, sedan mera sällan. Mot mjällbildning kan just tvättningar med såpsprit rekommenderas. Om håret är mycket fett, ett par gånger i månaden, annars endast en gång. Se svaret på frågan 257 2) i n:r 37 med fullständig beskrifning på hur man själf utför tvättningen för att bli af med mjäll. — Försiktig krepering en och annan gång skadar ej håret men en gång i veckan är alltför ofta. Användning af löshår bör också modereras.
 N:r 285. Lider af svår magerhet, oren hy och röd näsa. Kan detta bero på sjuklighet eller har det sin grund i att jag ännu är i uppväxt-åren?
 Irma 17 år.

Troligen det senare. Ni behöfvat i någon blodrenande och stärkande medicin samt för öfrigt sköta er förståndigt med daglig rörelse i friska luften, föra stärkande och fettbildande diet, bada och gymnastisera, så blir nog både hy och hull bättre. Tvätta ansiktet emellanåt om aftnarna i varmt vatten, så blir huden så småningom klarare. Se till att era kläder ej sitta för hårdt och att ni har daglig afföring.
 N:r 286. Vill ni vara god säga i hvilket nummer af Idun det omtalades hur man skulle gå till väga för att blifva af med rynkor vid näsroten och vid ögonen.
 Karin N.

Massera öfver rynkorna med en roterande rörelse af fingertopparna (lätt vibrerande på själfva ögonlocken) hvarje kväll efter tvättning med varmt vatten. Någon fin hudcrème bör därvid användas. Därefter kan ni använda det medel mot r y n k o r, som står i svaret på frågan 250 i n:r 32. Se äfven 263 i n:r 37.
 N:r 287. Hur bli kvitt frostknölar på fötterna? Finns några läkare i Sverige eller grannländerna, som utföra en dylik operation? Mycket tacksam för upplysningar och råd är
 Hvarje kirurg kan utföra en sådan operation, om det gått så långt att det är nödvändigt. Dessa knölar ha troligen från början uppstått af för tränga skodon tillika med för höga klackar; och sedan har det

kommit frost i dem. Om ni vill bli fullt bra utan operation, måste ni använda rymliga skodon och moderata klackar samt sköta om era fötter. — Pensla frostknölar med j o d s p r i t och s v i n g a l l a, som finns att köpa på apoteket, och tvätta fötterna ofta i ljumt vatten, så kanske frosten går bort och fötterna bli mindre ömma.

N:r 288. Jag har vanställande knölar på fötterna. Inte nog med att det är fult utan de värka äfven. Kanna de opereras eller på annat sätt tagas bort. Bedröfvad.

Se föregående svar!
 N:r 289. Snälla Fru Skönhetsdoktor, hvad skall jag äta och hvad skall jag göra för att få hvitt hull och mattblek teint? Är ej fet men skulle vilja bli det, dock ej det blodröda hullet. Hvad skall jag göra med mina armar, ty särskildt underarmarna äro så magra och kantiga att det är riktigt fult. Har försökt flera af edra insmörjningsrecept men utan resultat. Kanske någon sorts massage skulle hjälpa?

Dessutom ber jag få bifoga några ord till tack för Fru Skönhetsdoktors utmärkta råd med djupandning. Det har gifvit glänsande resultat och är ju dessutom mycket nyttigt. Det rådet kan jag och många med mig på det allra högsta rekommendera. Tusen tack!
 »Tacksam».

Ni skall föra stärkande och fettbildande diet, röra er i friska luften samt bada regelbundet. Om ni så kan, bör ni ligga minst en halftimme på dagen och helst då sofva. För att få fylliga armar bör ni dagligen utföra gymnastiska rörelser eller husliga arbeten, där armuskulerna uppöfvas. Men hvad ni än gör, bör ni göra med ihärdighet, ej endast en och annan gång, ty därmed uppnås intet resultat.

N:r 290. Var god och gif mig råd hur jag skall kunna bota svår handsvett.
 En prenumerant.

I de flesta fall brukar följande Medel mot fuktiga händer hjälpa: Rosenvatten 168 gr., Fläder-vatten 56 gr., Benzoetinktur 14 gr., Garfsyra 0,6 gr. Härmed ingnides händerna flera gånger om dagen, hvarefter pudras med viol-talkpuder.

N:r 291. Kan man använda det af Fru Skönhetsdoktor i n:r 42 af Idun relaterade medlet mot stark solbränna mot fräknar?
 Prenumerant.

Medlet kan användas äfven not fräknar, men iakttag samma försiktighet.

N:r 292. 1) Skulle vara mycket tacksam för ett medel mot fetma, är 21 år, liten till växten och lika lång som tjock. De vanliga medlen, gymnastik, massage, motion äro till öfverdrift försökta, likaså badning, utan resultat. Vill ej vända mig till läkare då jag i öfrigt är frisk. Har nu tänkt att dagl. använda ett starkt afföringsmedel, undrar om detta kan hjälpa samt hvilket jag i så fall skall taga? — 2) Hur få ögonbryn och ögonhår att växa?
 Tacksam för svar
 E. A.

Ni bör ej dagligen taga afföringsmedel utan att först rådfråga läkare, ty det är alltför riskabelt. Det enda ni annars kan göra är att undvika fettbildande föda, såsom bakverk, sötsaker, soppor, säser, etc. samt fortvara med gymnastik och motion. Cykelåkning är bra mot öfverflödig fetma. — 2) Stimulerande pomada för ögonbryn och ögonhår: Vaselin 50 gr., Canthariditinktur 3 1/2 gr., Lavendelolja 15 droppar och Rosmarinolja 15 droppar.
 Fru Skönhetsdoktor.

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
 STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39.

PHOSPHO-ENERGON-PILLER

ee vid allmän svaghet, nervositet, överanstängning och sömnlöshet. ee

SÄLJES ENDAST I APOTEK
 A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

DUN TÄCKEN

ALLTID ELEGANTA.
 ENORMT HÅLLBARA.
 LÄMPLIG JULKLAPP.

J. SVENSSON & BOURGHARDT
 Täcktfabrik. Fjäderrenseri.
 Rikst. 20 Vinslöv & 121.

Beqär katalog. Beqär katalog.

Uu värde öfver

1. Möblemang till 3 rum och kök	Kr. 6,000	7,000
2. 30 kvm. Skärgårdskryssare	4,000	5,000
3. Flygel i mahogny	2,000	2,500
4. Motorcykel	1,700	2,000
5. Motorbåt	1,200	1,500
6. Bordservis	600	800

ETC.

äro endast ett fåtal af de

STORARTADE VINSTERNA I HINDÅS-LOTTERIET.

Våga och Vinn!

HINDÅS LOTTERIET

Dragn. d. 1 December.

Lotter à kr. 2.10 erhålles genom kollektörerna eller direkt från
Hindås-Lotteriets Exp., Drottninggatan 46, Göteborg

Äkta Läderskor
 6: 75

Dessa skor tillverkas af svenskt läder och skinn. Lätta skor (s. k. inomhusskor) men kunna användas både ute och inne.

Prima tjocka lädersulor.
 Köp medan läder finnes Pris för dam 6.75, för herre 7.75. Rita af foten (med strumpa) på ett papper och sänd med ordern.
A. B. Postorder-Kompaniet
 N. Vallgat. 2. Malmö 37.

Veckans Boknyhet!

I dagarna har utkommit en billigare upplaga av
Professor Axel Tallberg:
Om Etsningar och andra Konstblad

Ett högtintressant och lärorikt arbete, populärt hållet, men ytterst sakrikt, roande och underhållande. Den förtjänstfulla o. vackert tryckta boken är ännu mycket mer förtjänstfull och vacker genom sina bilder.

AFTONBLADET.
Pris 6: 25.
 Finnes hos alla bokhandlare
BOKFÖRLAGS A.-B. SVEA
 Malmkillnadsgatan 34,
 Stockholm.

TJUGUFEM ÅR.

Berättelse för Idun af
Hélène Josephson.

(Forts.)

Gertrud böjde sin långa, smidiga gestalt framåt och fattade moderns hand, som hon lade mot sin kind sedan hon kysst den. Fru Henriette betraktade det vackra, intelligent flickansiktet med en lycklig blick, och det fanns en klang af triumf i rösten, när hon skämtsam svarade:

— Förklaringen ligger kanske i det, att den där lilla blida, idealiska kvinnan lofvade sig själf, redan innan du föddes, att fick hon någonsin en dotter skulle denna, kosta hvad det ville, bli hvad hennes mor aldrig fick bli — en kvinna med vilja, en som aldrig böjde sig för öfvermakten, en som hade kraft att strida ifall det blef strid, en som inte sträckte vapen redan innan kampen började, en kvinna som förstod att tänka och som var ärlig nog att lefva som hon tänkte...

Har jag hållit hvad jag lofvat, Gertrud? Fru Henriette log men de vackra blå ögonen lyste fuktiga mot dottern.

— Mor, kära mor, Gertrud föll ned bredvid länstolen och gömde sitt huvud i moderns knä. Du vet att jag aldrig kan tacka dig för allt hvad du gett mig... Ingen har haft en sådan mor som jag.

Fru Henriette smekte sin dotter och de fina dragen, som åldern ej gått spårlost förbi, genomstrålades af värme under det hufvudet var höjdt på ett egendomligt käckt sätt och näsborrarna skälde som om hon ståt rustad att försvara sin dotters uppfostran igen.

— Du talar så sällan om dig själf, mor, sade Gertrud sakta sedan hon stigit upp och satt sig i sitt soffhörn ånyo. För en gångs skull borde du bli meddelsam — jag vet ju inte stort annat om dina upplevelser, än att du hette fröken Hägerhielm som flicka, och att du var tjugu år, när du gifte dig med kapten Keller. En hel massa små detaljer är jag rätt dåligt underrättad om. Var du lyck-

lig med pappa — svara mig riktigt ärligt.

— Sätter du något sådant under rubriken smådetaljer, modern drog på munnen. När hon åter talade, var hon tankfullt allvarlig. Vårt äktenskap var nog hvad man kallar lyckligt. Han var en god människa; allvarsam och sträng var han ju, men han höll alla dagar lika mycket af mig som på vår bröllopsdag, kan jag säga.

— Men du var i alla fall inte kär i honom, det vet jag. Det var mormor som styrde om med giftermålet! När jag var med på Skyrup den där sommaren för fem år sedan, berättade hon hur väl det ändå går när barn lyda sina föräldrar. Du grät och stretade emot och sade att du skulle bli olycklig om du måste gifte dig med pappa, men hvem fick rätt? Det var allt mormor det!

— Min opposition var säkert den saktmodigaste och beskedligaste som förekommit — och grät, ja, det gjorde jag en gång så mormor såg det.

— Tyckte du om någon annan?

Fru Henriette teg.

— Hvem, mor?

— Jag tror inte att jag tyckte om någon annan — det var inte det — fast nog fanns det en som gjorde ett visst intryck på mitt unga hjärta. Men kär i honom var jag knappast.

— Var han kär i dig?

— Ja... Och hade jag varit fri, är det mycket möjligt att jag också blivit betagen. Jag beundrade honom gränslöst, fast han förskräckte mig också på sätt och vis. Jag, min lilla stackare kom ju från ett skänst slott och han hörde till ättitalets upprorshär! Han finns förresten ibland dessa som i år firar sitt tjugufemårsjubileum... Du ger hans tårar, Gertrud, ungefär samma beundran som jag en gång i tiden gaf hans person.

— Mor, nu måste du berättas, omständligt och utförligt, utbrast den unga flickan i låg men bestämd ton. Du har en roman bakom dig och den undanhåller du mig. Det är inte rätt — jag talar om allt för dig.

— Någon roman är det inte, värjde sig modern.

— Men det är i alla fall något! Kanske något som jag kan lära af. — Nej, barnet mitt, ännu mindre det. Du behöver lyckligtvis inte det slaget af lärdomar. Men jag kan ju berätta... Det har varit en minnesdag i dag; därför kom jag att drömma mig tillbaka i tiden... hela tjugufem år.

(Forts.)

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Signat. »Guldarmband». Vi kunna icke tillmötesgå eder begäran om införande i breflådan af de till oss insända orden.

E. S. Iduns redaktion, som icke är allvetande, föreslår att eder fråga infördes i frågoafdelningen i vanlig ordning. I väntan på detta kan ni kanske finna någon upplysning i Kvinnligt yrkesregister som fås i bokhandeln för kr. 1.50.

Bengt Berg
*
MIN VÄN
FJÄLLPIPAREN

P. A. Norstedt & Söners förlag

Husmoderns bok

just nu

före någon annan

är

Matlagning i dyrtid

av

Olga Ahl.

Priset 1:85 sparas snart in

Recepten som förekomma röra sig om enkel husmanskost med ingredienser som icke äro så svåranskaffade ens i dessa tider.

En av pressen lovordad bok.

Ahlén & Åkerlunds Förlags A.-B.

AXEL LUNDEGÅRD:

Människoskildringar ur historien.

Av förf. egenhändigt signerad bibliofilupplaga i tio band. Med dekorativ utstyrelse efter teckningar av konstnären Arthur Sjögren. Pris häftad, 10 band, Kr. 100.— bunden » » » 137:50.

Verket omfattar:

UNIONSTRIOGIEN.

1. Drottning Margareta
2. Drottning Filippa
3. Drottning Cilla

STRUENSEE

En människoskildring ur historien i fyra berättelser.

4. Stadsläkaren i Altona
5. Vägen uppför
6. Vägen utför
7. Korsets väg
8. Sturz. Historiskt skådespel från dagarna efter Struenseses fall.
9. Mouche. En ljusglimt från Heines dödsbädd.
10. Stormfågeln. En silhuett från 1848.

Bibliofilupplaga i endast 550 numrerade ex.

Med sista bandet, Stormfågeln, som av förlåtaren egenhändigt signerats, följer en fotografier efter Carl Larssons porträtt av Axel Lundegård.

En verklig sällsynthet för bokvänner och samlare liksom för alla vänner av Lundegårds diktning. BRÖDERNA LAGERSTRÖMS Förlag.

Saltad ål.

Saltad, rensad ål användes på samma sätt som färsk, nämligen kokt, stekt eller i gelé inkokt ål, hvarför ingen bör försumma detta tillfälle att förse sig med förråd af ett så billigt, välsmakande och hållbart födoämne under dessa fettbristens tider.

Order emottages redan nu för leverans under höstmånaderna i fjärdingar om c:a 5, 10 och 20 kg. netto till gällande dagspriser.

A.-B. Svensk Fiskhandel, Malmö.

Telefon: 61 30. 61 31.

Telegramadr. »Anguilla».

Annonsera i Idun!

Värdefull litteratur:

AV GENERAL WILLIAM BOOTH: *Frälsningsarméns lärosatser.* 116 sidor. Pris 60 öre.

Lära och liv. Fyrtiosex brev i praktiska frågor. 240 sid. Häft. 1:40, klotb. 1:75.

AV FRU CATHERINE BOOTH: *Liv och död.* En samling frälsningsföredrag. 198 sid. Häft. 1:—, klotb. 1:75.

Populär kristendom. En serie föredrag över olika religiösa ämnen. 205 sidor. Häft. 1:—, klotb. 1:75.

Gudaktighet. Föredrag över ämnen, berörande det kristliga tros livet. 188 sid. Häft. 1:—, klotb. 1:75.

AV GENERAL BRAMWELL BOOTH: *Allas tjänare.* En intressant skildring av själavinnarens liv, karaktär och arbete. 151 sid. Häft. 1:25, klotb. 1:75.

En helig man från 17:e århundradet. (Broder Lawrence). 64 sid. Klotb. 1:—.

BOCKER AV ANDRA FÖRFATTARE: *General William Booth* Av kommandör G. Railton. En intressant skildring av generalens liv och verksamhet. 179 sid. Tryckt på fint, träfritt papper. Häft. 1:70, klotb. 2:—.

I Missionärens spår. Originella livfulla skildringar från en resa i Indien, Japan och Korea. Av Erland Richter. 360 sid. Tryckt på fint, träfritt papper. Ett tjugotal illustrationer på kritpapper. Häft. 3:—, klotb. 3:50.

Levnadssteckning över Catherine Booth. Av kommandör Oliphant. 22 fina illustrationer. 208 sid. Klotb. 3:—.

På helgelsens väg. Av överste Brengle. 206 sid. Häft. 1:—, klotb. 1:50.

Själavinnarens hemlighet Av överste Brengle. 132 sid. Häft. 1:—, klotb. 1:50.

Moralisk uppfostran. Av S. Rousel. Tre föredrag i uppfostringsfrågor. 82 sid. Häft. —50.

Ovanstående böcker kunna rekvideras genom varje Frälsningsarmékår eller direkt från

Frälsningsarméns Handelsdepartement,

Östermalmsgatan 24 & 26, Sthlm 5, samt från Handelsdepartementets filial: Södra Allégatan 9, Göteborg.

Musikinstrument.

Endast prima och väl justerade gitarrer, mandoliner, gitarrmandoliner, gitarrlutor, violiner, violonceller, citteror, konsertinor, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter av förstklassig svensk och böhmisk tillverkning,

trummor, fodralsträngar och övriga tillbehör. Triumphon (talapparater) och ljudskivor med frälsningsarméstycken. Orglar från de främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp av orglar.

Handelsdepartementets rikt illustrerade varukatalog, innehållande fullständiga varu- och prispupgifter, sändes på begäran gratis och franko.

ÖMBÄRLIG

I ALLA HEM!

IDUNS KOKBOK

6:TE UPPLAGAN UTKOMMEN
PRIS KR. 6:—

EN
NY
BOK

AV

ANNA LENA ELGSTRÖM

MÖDRAR

NOVELLER

5:75

ALBERT BONNIERS
FÖRLAG, STOCKHOLM

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annonser om ledig plats.

GUVERNANT sökes till flicka i 4:de klass. Svar med betyg, foto och anspråk märkes: »Landet 1917-1918», p. r., Stockholm I.

EN UNG bildad ordningsvan och musikalisk flicka med vana vid ett hems skötsel erhåller plats omg. som husföreståndarinna hos en ung köpman på landet. Svar med betyg och löneanspråk jämte fotografi som åter-sändes (under adr.) »Hushållsföreståndarinna Alingsås p. r.

ELEMENTARBILDAD sykkunnig, något musikal. barnfröken ej under 20 år får plats 1 jan. i stad i Norrl. för huse finnas. Vid. Nya Inack. Byrån, tre barn 8-10-12 år. Kokerska och huse finnes. Vid Nya Inack. Byrån, Jakobsbergsgatan 34, Stockholm.

SJUKSKÖTERSKELEVER emottagas å Kustsjukhuset på Stytsö. Kurserna förberedande, räcka 3 mån. Afgift 30 kr. pr. mån. för allt. Ansökningar åtföljda af präst- och läkarebetyg samt rekommendationer insändas till föreståndarinna.

HUSFÖRESTÅNDARINNA af god familj, bildad, musikalisk, omkring 30 år, får genast anställning i kyrkoherdehem i Småland i vacker trakt. Svar märkt »Kyrkoherdehem» insändes till denna tidnings redaktion f. v. b.

FÖR ENKEL, bildad, barnkär flicka finnes plats som barnfröken på egen- och i Västergötland nästa 1 dec. Sökande skall kunna sköta småbarn, bör vara sykkunnig samt helst äfven äga någon vana vid lättare hushållsgöromål. Svar med foto, betygsskrifter och lönepret. till »1 dec. Pålting» und. adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Barnsköterska, exam. eller eljest med god praktisk (helst äldre), snäll, pålitlig och anspråkslös, erhåller snarast plats i familj att biträda vid skötsel af 4 mindre barn, däraf 1 spädbarn. Svar med betygsskrifter, foto och lönepretent. till »M. S.» Västg. Korrespondent, Sköfde.

Barnsköterska, sykkunnig, önskas den 1 dec. till småländsk herrgård för 10 mån. gosse. Svar med foto, betygsskrifter och löneanspråk till Trollebo säteri, Småland, Forstorp.

För Drottning Sofias Stiftelses Arbetshem

i Vänersborg sökes till 1 januari en duglig husmoder. Hushållet består af cirka 85 personer. Anstaltsvana är nödvändig. Löneförmaner: Möble-radt rum, värme, el. belysn., allt fritt samt 600 kr. begynnelselö. Ansökan, åtföljd af präst-, läkare-, utbildnings- och tjänstgöringsbetyg, insändas före d. 15 nov. Adr. Föreståndarinna, Fru Anrep-Nordin, Vänersborg.

Läns-(epidemi-)sjuksköterskefjänsten

i Hjo distrikt är för ansökan ledig. Aflöning årl. 600 kr., 100 kr:s dyrtidstillägg för 1918, med eventuellt 25 kr. i pensionsbidrag, samt 1 kr. om dagen, fria resor och fritt vivre vid tjänsteförträning. Då så ske kan, ledighet 14 dagar årligen utan löneafdrag. Ansökningarna ställas till Skaraborgs läns sjuksköterske-nämnd och insändas till Förste provinsialläkaren i Mariestad före den 20 nov. 1917. Prästbetyg, läkarebetyg, intyg om kompetens samt meritförteckn. i öfrigt böra medfölja ansökan. Tjänsten skall tillträdas den 15 dec. 1917. Instruktion och öfriga underrättelser erhållas genom Förste provinsialläkaren i Skaraborgs läns.

Sjuksköterskeplatsen

vid Holmens Bruk och dess sjukstuga är till ansökan ledig. Löneförmaner kronor 1,200 pr år jämte fri bostad, lyse och vedbrand, dyrtidstillägg, pension. Tillträde början af januari 1918. Ansökningshandlingar sändas före 1 december till Doktor Otto Andersson, Schebo Bruk.

Plats s. handarbetslärarinna och skrifbiträde

är ledig vid Folkskoleseminariet i Lund. Kompetens: högre flickskola samt genomgången handarbetskurs. Upplysningar lämnas genom Rektör Swanborg, Lund.

Föreståndarinna

för tjänstemannamäs för 12-15 ungherrar vid bruk i Södra Dalarna sökes. För platsen önskas en dam med förmåga att hafva ledningen öfver hushållets alla detaljer, kunna representera såsom värdinna och vara van vid bruks-örhöllanden. Svar med personliga uppgifter, löneanspråk o. referenser insändas under signatur »Värdinna S. D.», Svenska Telegrambyrå, Stockholm, f. v. b.

Öfversköterske-platsen,

med hvilken är förenad platsen som operations- och Röntgensköterska, vid Norrtelje lasarett, är till ansökan ledig. Löneförmaner årl 700 kr., bostad, kost och tvätt. Ansökan insändes till Lasarettsläkaren, Norrtelje, till den 20 nov. Tillträde 1 dec.

Fullt yrkesutbildad kvinnlig stenograf

erhåller plats som biträde å öfverläkareexpeditionen vid Kristinehamns hospital. Arvode 600 kr. årligen utom dyrtidstillägg, bostad med möbler och sängkläder, uppvärmning, lyse, tvätt och 1:a klassens kost. Närmare meddelar Öfverläkaren, Hospitalet, Kristinehamn.

PLATSSÖKANDE

EX. BARNSKÖTERSKOR kunna erhållas på längre eller kortare tid gen. SVENSKA SJUKSKÖTERSKEBYRÅN, Vasagatan 11, Göteborg. Tel. 144 35.

BILDAD dam, m. jämnt, gladt lynne, hushålls- o. sjukvårdskunnig, önskar, mot fritt vivre, lätt plats hos ensam person (event. medfölja sjukling till kurort). Svar till »Oberoende dam», Iduns exp., f. v. b.

ENKEL, bättre flicka 30 år, som skött hemmet i öfver 10 år, och förut ej haft någon plats, önskar, 1 januari 1918 komma i finare hem och under god och erfaren husmoders ledning, där jungfru finnes, sköta hushållet och vara som sällskap på lediga stunder. Är kunnig i enkel matlagning och något bakning. Tacksam för svar inom 14 dagar till »Naturskön trakt», Iduns exp. f. v. b.

UNG elementarbildad flicka, önskar i början af nästa år komma till bättre familj, där hon kan få lära matlagning och andra till ett hem hörande sysslor. Svar till »H. H.» Iduns exp. f. v. b.

SMÅSKÖLLÄRARINNA önskar under ferierna (18 dec-15 febr.) komma i godt hem (helst prästhem) för att mot fritt vivre lära och deltaga med h-arjehanda. Deltager gärna i värden af småbarn. Sv. till »Familjemedlem Eja 26», Finnerödja.

UNG FLICKA önskar plats i liten familj, att under erfaren husmoders ledning lära hushåll och mot fritt vivre deltaga i förekommande göromål. Helst i Göteborg. Tacksam för svar märkt »1 dec. eller senare», Slöinge p. r.

UNG småskollärrinna önskar under dec.-febr. månad plats i treflig familj (fritt vivre). Svar till »Lisbet», Iduns exp. f. v. b.

SOMMERSKA önskar arbete i familj för enklare dam- och barnkläder. Sv. till Tel. Vasa 83 61.

LÄRARINNA, enkel med god undervisningsförmåga i vanliga skolämnen och språk, önskar plats nu eller framdeles, att läsa med mindre barn (1 och 2 kl. kurser). Kunnig i engelska, tyska och franska språken, vari undervisas såväl nybörjare som försigkomna. (Kl. I-VIII). Liten lön. Små pret. Tacksam för svar till »Anspråkslös 1917», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL FLICKA önskar plats i god familj, där tillfälle gifves laga mat under husmoders ledning. Villig deltaga i alla inomhus förekommande göromål. Sätter mindre värde på lönen, än ett vänligt bemötande. Svar till »Landbrukaredotter», p. r. G. Hesselholm.

LÄRARINNA önskar under ferien (15 dec.-1 febr.) mot fritt vivre lära hushåll i prästhem eller herrgård. Helst i mellersta Sverige. Svar till »S. J.» Iduns exp. f. v. b.

UNG, elementarb., huslig flicka af god familj, som med goda betyg genomgått hushållsskola, önskar plats snarast att tills. m. husmor sköta hushållet. Någon lön önskvärd. Svar till »Arbetsglädje 17 år», Iduns exp. f. v. b.

25-ÅRIG landtbrukaredotter önskar mot någon lön i början af jan. 1918 komma i god fam. i mellersta Sverige där hon under god ledning får lära matlagning. Villig att deltaga i andra inom hem hörande göromål. Svar till »Familjemedlem», Börön p. r.

LANDBRUKAREDOTTER från godt hem i Jämtland önskar i början af januari komma i prästhem eller finare familj. Helst i mellersta Sverige. Villig att deltaga i köket och allt i ett hems skötande. Kunnig i linnesömnad. Lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem 22 år», Börön p. r.

UNDER ferien 1 jan.-28 febr. önskar lärarinna plats i familj som hjälp och sällskap. (Helst i Värml. eller Dalarna). Svar till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

UNG, anspråkslös flicka önskar komma i vänlig familj att biträda med lättare sysslor i hemmet event. äfven skrifgöromål. Svar märkt »Från 1 dec.», Iduns exp. f. v. b.

MOT fritt vivre önskas plats af medelåld. flicka antingen som husförestånd. eller som husmors hjälp i hemmet m. m. I Stockholm ell. dess närhet. Svar »Arbetsam B», Iduns exp.

FINNES det någon snäll och duglig husmoder som på nyåret i sitt hem vill som familjemedlem mottaga ung bild. flicka, för att lära och deltaga i alla husl. göromål, är van och intresserad, har genomgått husmoderskola samt är kunnig i handarb. o. söm. Någon lön önskvärd. Svar till »Nytt och Trefnad», Mörarp.

TVA UNGA, glada norrländskor önska på nyåret komma i verkligt fint hem i Stockholm eller dess närhet såsom husmors hjälp och sällskap. Ha genomgått 8-klassigt läroverk, Ostmans hushållsskola samt S:ta Birgittaskolan och sedermera deltagit i förekommande hushållsgöromål i hemmen. Om möjligt i samma hem; vare sig inte, i familjer som umgås. Vid lön fästes intet afseende. Svar till »19 och 20 år», Iduns Expedition f. v. b.

21-ÅRIG bildad flicka önskar plats att gå frun tillhanda med alla inomhus förefallande göromål. Hjälper gärna barn med läxläsning och spelning. Sv. till »21 år», Ängelholm p. r.

UNG, verkligt duglig flicka (småskollärrinna) önskar plats från 15 dec.-15 febr. Är kunnig i ett hems göromål, kan undervisa i folkskolans kurs och kan om så fordras deltaga i barnavård och något sjukvård. Gärna utan lön men fri resa. Svar till »15 dec. 1917», Kvarsebo.

SOM husmoders hjälp önskar 19-årig flicka, som genomgått sjukvårds-, barnavårds- och hushållsskola samt är musikalisk, plats på större landt-gods. På lön fästes ej afseende. Svar till »Musikalisk», Jönköping p. r.

PRIVATVARD sökes af 23-årig anspråkslös flicka som genomgått 1 1/2 års kurs i sjukvård. Helst hos äldre herre eller dam. Är villig deltaga i lättare göromål. Svar till »System», Gefle p. r.

ELEMENTARBILDAD flicka, 18 år, med någon erfarenhet i matlagning och andra husliga göromål, önskar plats som hjälp och sällskap i bildadt hem, där jungfru eller hjälp till det tyngsta arbetet finnes. Svar till »Familjemedlem nyåret», Iduns exp. f. v. b.

A BRUKSKONTOR, eller event. familj, önskar ung, intelligent dam, kunnig i bokför., kontorsgöromål m. m. plats mot liten lön. Deltager gärna i lättare husliga sysslor. Svar snarast märkt »Duglig arbetskraft» under adress S. Gumaelii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

HUSHÅLLS- eller kokerskeplats önskas. Bästa betyg. Svar till »24 år» Kungöör p. r.

Allm. Svenska Sjuksköterske-fören. Sjuksköterskehem, Katarinavägen 9 B. Stockholm. Rikstel 94 27. Allm 318 97. Filial och sjuksköterskehem Ljusdal, Riks 24. Utånder exam. sjukskötersker dygnet om till all slags sjukvård, vikariat och fasta platser.

INACKORDERINGAR

UNG FLICKA kan få god inack. i bild. hem, där ungdom finnes, ej långt från Scharthaus handelsinst., Förstkl. hus, el. lj., badrum, w. c. Pris 110 kr. för del. rum. Vid. Fru Tyra Dillner, Hornsgat. 4, 3 tr.

Tyra Rinmans Konvalescenthem för barn

Rikstel. Hindås. mottager såväl friska som klena, ej smittosamt sjuka barn. Skolundervisning, kindergården och pianospelning. Kompetenta lärarinnor. Öppet under julferierna. Prospekt. Tyra Rinman, Ex. sjuksköterska.

Tora Thulins Spädbarnshem

öppnas 1 nov. och mottager barn för såväl längre som kortare tid. Ref. Dokt. A. Fürstenberg, Sthlm. Läkare: Dokt. E. Belfrage, Sthlm.

Bogstens Hushållskurser 1918

1 febr.-1 maj; 1 sept.-1 nov. Prospekt och ref. mot 2 porto. Fru Ida Palmgren, Bettna.

Underlivslidande

och dylikt undgås bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 10, 12, 14 kr., med båda rören 15, 18, 20 kr. Vid köp receipt på lämpliga lösningar samt anatomisk bild. Noliberpulver 3 kr. pr ask. Lifmoderspeglar 2:50. Prislista mot 10 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER, Möllevångsgatan 53 b, Malmö

För den nyfödde.

Komplett utstyrel, 3 omg. 21 praktiska plagg, stor modell hemsömnad af uteslut. bästa material. Förord. af läkare. Sjärd. praktisk. Pris pr kartong Extra elegant 18 kr. Sänglinne, stort och praktiskt med vacker brodyr 10 kr. pr omg. Mössor, mycket vackra, 1:50 pr st. Allt förstklassigt! Fru Caspersson, 3 Järntorgsgat., Örebro.

Babykorgen kr. 25:—

(Mont. skär eller blå.) **Babylådan Kr. 15:—** Söväl låda som korg innehålla fullständig utstyrel för späda barn. Allt välsydt och af bästa kvalitet. Sänds mot efterkräf. **Hälsingborgs Linneutstyrelaffär** Malmö. Rikstel. 4812. Malmö.

Fröknarne Kugelbergs Konvalescenthem för Barn, OLOFSFORS

vid Dala-Husby, 17 km. från Hedemora. Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadr.: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt Dala-Husby 8. **Karin o. Ulla Kugelberg.**

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

Utmärkta organ

för
annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	Luleå: Norrbottens-Kuriren.
Avesta: Avesta-Posten.	Malmö: Skånska Aftonbladet.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.
Borås: Borås Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Engelholm: Engelholms Tidning.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	Nässjö: Nässjö-Tidningen.
Falun: Falu-Kuriren.	Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.
Gefle: Gefle-Posten.	Sköfde: Skaraborgs Läns Annonblad.
Halmstad: Hallandsposten.	Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.	Uddevalla: Bohuslänningen.
Härnösand: Härnösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	Uppsala: Tidningen Upsala.
Jönköping: Smålands Allehanda.	Visby: Gotlänningen.
Kalmar: Barometern.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	Växiö: Smålands-Posten.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Ystad: Södra Skåne.
Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.	Örebro: Örebro Dagblad.
Kristinehamn: Ansgarii-Posten.	Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Landskrona: Landskrona-Posten.	Östersund: Jämtlands-Posten.
Linköping: Östgöten.	Östhammar: Östhammars Tidning.

Våra små "slitvargar"

behöfva nya kläder.

PRENUMERERA NU GENAST PÅ "BARNGARDEROBEN"

Illustrerad tidning för barnkläders förfärdigande. Dubbelsidig mönsterbilaga gratis till hvarje nummer.

Prenumeration verkställes å närmaste postanstalt eller bokhandel. Priset är ännu endast 30 öre pr nummer.

Iduns Expedition, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 7025. Slureg 62, Stockholm. S T. 8301.

Doktor Heü nan
Kungssportspl. 2, Göteborg.
el. 45 46.
Elektrisk behandling
(för nervsjukdomar och reumatiska åkommor).

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgift-
vande samma komp o. rättigheter
som en kurs vid Gyman. Central-
Institutet.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinn-
liga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosop. gen. Kapten J. Thulin, LUND.

Göteborgs
Gymnastiska Institut
Fullständigaste etåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börjar i Jan.
Begär utförligt prospekt!

Hår
vatten för erhållande af
mjuk och kraftig hår-
växt (världsfabrikat).
Pris 4,90 och 5,50
Frönsandes di-
rekt.

Franska Parfymmag-
asinet, Hofleverantör,
Drottningg. 21, Sthlm.
Najattska Edmanns
Ideale-crème
dagligen använd gör an-
siktshuden mjuk och sam-
metlen och är säkert med-
del mot nariga, röda och
spruckna händer. Pris 2,50

Mot grått hår och mjäll.
Härmed meddelas att det utmärkta
och så mycket efterfrågade härvat-
net mot grått hår, som förhindrar
hårfall och fullständigt
borttager mjäll och som i
öfver 40 års tid förts i Fanny Gelines
Parfymmagasin, Malmörgsgatan 6
Sthlm, numera fås under adr. Firma
Fanny Gelin, Norrviken, Rikstäl.
Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Nyttiga böcker

för damer:

Vår matlagning och dyr-
fider.

Av Anna Schenström. 50
öre.
Lärarinnan vid fackskolan för
huslig ekonomi i Uppsala Anna
Schenström har härmed givit
allmänheten en förtäfflig och
välbehövlig hjälprea i dessa
dyra tider. Varje husmoder bör
skaffa denna lilla billiga hand-
bok.

Sv. Kommunal Tidning.

Nya kokboken Reform.

Av Anna Smedberg. Pris
75 öre.
Trehundra goda fru-
kosträtter
Tillagade af matrester från fö-
regående middag. Ordnade på
100 matsedlar. Av En gour-
met. 142 sidor. Klotb. 1 kr.

Trehundra goda mid-
dagsrätter.
Av En gourmet. Klotb. 1
kr. (Samme förf. som till den
omtyckta boken: Trehundra goda
frukosträtter).

Våra små o. deras vård
under de första levnadsåren. Av
D:r J. Lagerholm. 127 sid.
Illustr. Klotb. 1 kr.

Spetsöm.
Av Vera von Kræmer. En
kort lärokurs. Med illustratio-
o. originalmönster. Klotb. 1 kr.

Hälsa och skönhet.
Av Kerstin Wenström.
Hygieniska råd för kvinnan.
Klotb. 1 kr.

Småråd för hus o. hem.
Av Märta Stjernstedt.
Klotb. 1 kr.

Samtliga böcker erhållas i
bokh. Hög rabatt vid parti-
köp direkt från

Lindblads förlag, Uppsala.

Höjden

AF TEKNISK
FULLANDNING
OCH
HÅLLBARHET

Svenskt fabrikat

Husqvarna
Symaskin

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Upp-
gif födelsedag och år, födelseort,
namn och fullständig adress samt
bilaga 30 öre i frimärken. Åberopa
denna tidning!

ASTROLOG WILH. LEIDNER,
Strömgatan n:r 10, Kalmars.

Köld och blåst

förstör Ederhuy om Ni ej skyddar Eder med

Illitigen

Över 25,000 ex. äro sålda av
Umgängeskonst-Levnadskonst.

Råd och betraktelser av J. L. Saxon.

Häftad 2:00. Inbunden 2:50.

4:de betydligt tillökade upplagan.

Vill ni lära er att umgås och uppträda i sällskap och ute ibland
människor, bör ni givet läsa denna bok. Huru uttömmande den
är framgår av följande uppräknig av kapitelrubrikerna:

På gatan. Samtal. Visiter och längre besök. Bjudningar o.
annan samvaro. Till bords. Inom familjen. Barn. Husfolk o.
grannar. Djur. Sjuka. Sorg. På konsert, teater eller dyl. På
restauranter eller andra offentl. ställen. I butiker. På resa. Ut-
flykter i naturen. Kläder och klädvård. Brevskrivning. Begära
upplysningar. Gratulationer. Telefonering. Tacka och be om
ursäkt. Gävor o. gengävor. Ordningssinnets betydelse för trev-
nad och välfärd. Tjänster och gientjänster. Böcker o. boklån.
Kläder o. klädvård. Kroppsliga defekter o. missbildningar. För-
eningsliv. Principal och biträde. Frieri. Förlovning och bröllop.

URKLIPP, ifyll och insänd i öppet kuvert nedanstående kup-
pong. Frankera med 4 öre. Boken sändes eder då mot postför-
skott. Häftad ex. 2:00, inbundet 2:50. Härtill kommer post-
portot. Flera ex. kunna rekvireras å samma beställingsedel.

(Idun.)

BESTÄLLNINGSESSEL

till Bokförlaget Nutiden, Lästmakaregatan 12, Stockholm.

Sänd mig ex. av boken Umgängeskonst—Levnadskonst
av J. L. Saxon. Boken skall vara häftad, inbunden (stryk ordet
häftad eller inbunden). Kostnaden får uttagas mot postförskott.

Namn

Adress

Postadress

ENSAMMA damer, hvem af Eder vill
delat ett litet hem? Hushållskunnig-
het, ordning och sparsamhet är önsk-
värdt. Närmare meddelas genom kor-
resp. med »Ensam dam», Svenska Te-
legrambyråns Annonsafd., Stockholm

VÅRDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
ZIWERT'S' EXTRAIT VEGETAL

Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu
hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör,
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.

Återförsäljare rabatt.

ISLAND Köp i tide!
30 ol. krigsmärken kr. 1,-
50 " " " 3,-
150 " " " 20,-
100 lyska kolonim. " 20,-
(dessa m. stiga enormt).
Kat.gratis. Alla m. köpas.
500 alla olika 4,00, 1000-10, 2000-33 kr.

Frimärksbörsen,
KÖPENHAMN. KLOSTERSTRÄDE 9.

Skånska Handelsbanken.

Fonder 21,850,000 kronor.

Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.

Filialer: Södermalmstorg 8.

Sturegatan 32.

Utfyr kassafack.

Emottager värdehandlingar i

öppet eller slutet förvar.

Fondafdelning. Kassafack.

Idun utgifves denna vecka

i A och B.

Stora Svenska Idrottslotteriet

Pris pr lott Kr. 2.10
5,000 vinster.

Nya principer högre vinster än någonsin förr.

Lotter försäljas å vanliga försäljningsställen samt till
landsorten efter rekvisition helst pr brefkort (ej för-
skottslikvid) från Malmskilnadsgatan 25 B, Stockholm.

Vinsternas värde
110,000 kr.
Ingen vinst under
5 kronor.

Besök utställningen, Kungsgatan 2, Stockholm.

Lotteriets föreståndare: Direktör ERIK BERGWALL.

- 1. Villa om 6 rum och kök nära Djursholm, Stockholm 15,000
2. Villa om 4 rum och kök, 14,000 kv.-fots tomt, naturskönt läge vid Tullinge, 1/2 timmes järnvägsresa från Stockholm. 12,000
3. Ett vackert hem. Fullständig våningsinredning till 3 rum från Myrstedt & Sterns A.-B., Stockholm, bestående af komplett möblemang: matsalsmöbel af rökt bonad ek, klädsel antikläder. Salongmöbel af finpolarad pyramidmahogny, stil Karl XIV Johan, klädsel siden. Sängkammarmöbel af hvillackerad björk. 10,000

- 4. Landtgården "Lyckan" i det natursköna södra Dalarna, i Folkärna socken, 4 km. från Fors station strax norr om Krylbo, 16 tunnland välbrukad åker, 24 tunnland skog, föder för närv. 6 kor och en häst förutom smådjur. Boningshusef i 2 våningar om 4 rum, ladugård och stall. 9,000
5. Sommarstuga om 2 rum och kök och uppford på fri och egen grund, tomt om 10,000 kv.-fot å Värmdön. 5,000
6. 45 kv.-met. Skärgårdskryssare, byggd af furu på stålspant, mahognyinrede, fullt utrustad jämte inventarier och bordservis. 4,000
7. Konto å Nordiska Kompaniet gällande för alla varor af svensk tillverkning utom matvaror 3,000

- 8. Möblemang för 2 rum. Matsalsmöbel af mörk bonad ek med beslag af hamradt järn. Sängkammarmöbel af bonad flammig björk. 2,600
9. Förmåksmöbel i polerad flammig björk fr. Nord. Kompaniet: soffa, bord, skåp, tebord, 2 fåtöljer, 4 stolar. 2,000
10. Matsilverschatull, kontrolleradt silfver från Hoffjuvelerare C. G. Hallberg, fullständigt matsilfver för 12 personer. 1,330
Dessutom ett mycket stort antal särdeles värdefulla vinster. Sammanlagda vinstvärdet 110,000 kr.
Lotter à kr. 2:10 säljas hos de vanliga kollektörerna.